

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Brezosebni kapitalizem

Silovitost današnje svetovne gospodarske krize, ki ji za bližnjo bodočnost še ni videti nobenega konca, je mnoge privedla do misli, da se bo velika etiska naših dni končala šele z drugim gospodarskim redom, ko bo kapitalistično gospodarstvo doživelo popoln polom. Za današnji nered v gospodarstvu se v resnici more kriviti kapitalizem, ki se je polastil vseh panog javnega življenja in neomejeno dikтира ter po svoje uravnava gospodarski tok življenja. Vendar pa je treba vedeti, da je kapitalizem, kakršnega imamo pred očmi danes, že degenerirana stopnja kapitalističnega gospodarstva. Je prav za prav socializiran brezoseben kapitalizem, torej prav tista oblika modernega gospodarstva, proti kateri se tako ostro obrača svet oče Pij XI. v zadnji socialni okrožnici Quadragesimo anno.

Individualistično gospodarstvo, kakor je samo na sebi zasnovano, v svojih početkih na varčnosti in odpovedi, je imelo v svoji osnovi izrazito moralno noto. Marsikdo je deval svoje prihranke na stran in se odpovedoval enemu in drugemu užitku iz skrbi za bodočnost, iz previdnosti ali ker je hotel, da bi njegovi otroci imeli boljše in lažje v življenju kot pa je njemu bilo.

Tako pridobljeno imetje ima gotov socialen in kulturn pomen. Civilizacija brez nekakšnih nakopičenih dobrin ni mogoča. Umetnost in znanost zahtevata za svoj razvoj neko gotovo splošno blagostanje. Celotmaterijalni napredek je mogoč le tam, kjer se z osnovnim kapitalom morejo kriti začetni stroški. Brez tisočev in milijonov malih hranilcev, ki so spravili skupaj s svojo varčnostjo velike fonde in kapitale, bi bilo nemogoče graditi železnice, izvesti elektrifikacijo in preskrbo z vodo, odpadlo bi zelo veliko onih udobnosti, ki nam lajšajo in lepšajo življenje.

Ako razmerje med delodajalcem in delavcem ni vedno idealno, vemo, da ni kriv tega vselej delodajalec. Toda bistveno drugačen je odnos tistega delodajalca, ki osebno zastopa svoj kapital do delavca, kakor pa je odnos brezosebne delniške družbe do njenega delavstva. V prvem slučaju je razmerje med podjetnikom in delavcem vendarle osebno, in zato umerjeno, je človeško. Tako razumevan kapital je združen z zemljo, s srenjo, z narodom. Ima imeni obraz, poznan mu je izvor in stavež. Z delavnostjo in poštenostjo si osvoji nekakšno plemstvo, ki je neusiljivo in mu je vsaka tiranija tuja. To so podjetja — žal, da jih imamo pri nas tako malo — katerih tradicija pomenja zanje stalno mladost. Z osebjem se postopa s potrebno obzirnostjo in se ne izmika niti žrtvam v imenu človečnosti in kulture, delavstvo ni izkoriščeno, temveč se čuti domače, na svojih tleh. Razvije se mnogostransko sodelovanje raznih stanov, med kmetom, trgovcem in industrijom. To ni domišljija. Takih podjetij je vedno mnogo, zlasti v Franciji, kjer imajo gotove črste stoletno zgodovino in kjer je zato razmeroma najmanj socialnih konfliktov v Evropi.

Čisto drugačne poteze pa nosi na sebi kapitalizem, kakršnega nam stoji največkrat danes nasproti. Izmalil se je in izgubil svojo moralno vrednost. Pozabil je na odpoved — ki mu je bila izvor in početak. Zatajil je cilj, ki bi mu moral biti obča blaginja. Vse njegovo udejstvovanje je podrejeno lovu za dobičkom, za denarjem. Toda s samim denarjem ni mogoče ustvariti ne civilizacije, ne družbe, kaj šele sreče.

Ta izmaljena oblika kapitala se je vgnezdila zlasti v mladih deželah, zato da jih eksplozija. Brez preteklosti in mednarodne se čisto še manje kot na industrijo opira na bančne kombinacije. Vse je le prosta igra števil in borz ne da bi kdo vprašal, čegar denar je v igri, angleški, nemški ali francoski...

Prva in glavna sprememba, ki jo je tovrstno gospodarstvo pokazalo, je domala popolna ločitev med lastnikom in podjetjem. Nekoč je bil kapitalist tudi dejanski vodja in duša vsega podjetja. V velikih anonimnih kapitalističnih družbah je položaj čisto drugačen. Tisti, ki vodi podjetje, je največkrat le nastavljenec. Ne delavstvo ne uradništvo ne pozna lastnikov, za katere dela. Lastnik, ki je ponavadi skrit za delnicami, malo ve, kaj in kako se godi »njegovemu« delavstvu. Med obema manjka vsake osebnosti, stoji si hladno, docela brezosebno nasproti. Podjetnik zre v delavcu in nastavljenec le številko, količino v računu, izdatek — a ne človeka. Zato ga tako mirne duše požene na cesto, kadar donos podjetja ne odgovarja pričakovanju.

Proti takemu kapitalizmu se dviga nejevolja delovnih množic, zato ker je njegova edina domovina — denar. V svoji mednarodni gibljivosti ne ustvarja več blagostanja in gospodarske varnosti temveč se neprestano seli, kamor mu bolje kaže konjunktura, puščajoč za seboj čisto zmešnjavo in uboštev. Od katere strani ga opazujemo, se nam kaže nečloveški, nenaraven in pretiran.

Vsa znamenja govore, da se te vrste kapitalistično gospodarstvo danes ruši. Prde nekaj leti je še ves svet tako trdno veroval, da je mednarodna finančna dejanska vladarica sveta. Mednarodna finančna je še tudi danes sveto močna. Toda prav tako vidimo, kako ji na vseh koncih grozi polom — odkar je mali človek izgubil vanjo zaupanje. Ako bo naš čas raz mednarodne pozornice pomotel gospodarski aistem bajnih finančnih kombinacij, ki je zasnužen jstval v svojih načrtih in delih cele narode, niso zastoj težke odpovedi, ki si jih v obstoječi splošni krizi človeštvo mora nakladati. Naj sodobna velika gospodarska kriza, ki je preživljala človeštvo, pomaga narodom — izčiščenim v skupnem trpljenju — demaskirati nečloveškost mednarodnega trustovstva in kartelov, ki tudi iz sodobne krvave bede hočejo zase iztisniti

Konsolidacija španske republike

Predsednik Zamora steber republike — Vladna kriza

Pariz, 15. decembra. Tukajšnji politični krogi se zelo zanimajo za potek dogodkov na Španskem. To je tudi razumljivo, ko je znano, da so Francozi mnogo pripomogli k likvidaciji španske monarhije. Po izvolitvi Alcala Zamore za predsednika republike je morala vlada v smislu ustave podati ostavko. S sprejetjem ustave je bilo namreč njeno delo dokončano prav tako kakor delo ustavodajne skupščine »Cortes constituyentes«. Edini ustavni steber, okoli katerega se vse giblje, je zdaj predsednik republike. Ze izvolitev (s 362 glasovi izmed 410 glasujočih) je pokazala, da uživa Alcala Zamora polno zaupanje v državi. Značilno je, da je to izbero pozdravil tudi tisti del francoskega tiska, ki sicer ne skriva svojih predsodkov proti katoliškim državljanom. »Izvolitev Alcala Zamore«, je pisal neki tukajšnji oficijozni list, »bodo z veseljem pozdravili vsi prijatelji Španije. S tem, da so poklicali v državno predsedstvo glavnega ustanovitelja republike, ki je vselej pokazal izredne politične sposobnosti, in to tudi v težkih urah izpremembe vladavine, in ki je zaradi svoje moralne avtoritete vedno užival veliko spoštovanje, so predstavniki nove Španije pokazali svojo politično zrelost. Izvolitev predsednika Alcala Zamore je poročstvo, da se španski narod, ki je vselej pripravljen na nagle in vroče manifestacije, v času državnih izprememb obvaruje pred vsakršno novo avanturo in pred vsemi drznimi poizkusi, za katere pač ni v času tako strašnih kriz ugodnih tal.

Tudi drugi listi poudarjajo izredno moralno avtoriteto, ki jo uživa Alcala Zamora, čigar politične sposobnosti in posebno idealno poštovanost so najboljša opora za špansko republiko v času,

ko si še ni postavila trdnih temeljev in še ni utihnila borba med republikanci in rojalisti ter je na vidiku oster razredni boj. Za presojanje političnega položaja v Španiji je značilno, da je bil Alcala Zamora izvoljen, čeprav je še malo pred izvolitvijo slovesno izjavil, da bo vse svoje moči posvetil stremljenju za omiljenje sedanje ustave, v kolikor stroge odredbe zadevajo versko življenje in Cerkev. To bi kazalo, da so tudi najhujši nasprotniki Cerkev uvideli nesmiselnost protiverske gonje. Možnost revizije je dana že v ustavi sami, ki določa, da se sme vršiti o izpremembi ustave plebiscit, ako se zanj izreče 15% voliv. upravičencev.

Da so v Vatikanu zadovoljni z izvolitvijo Alcala Zamore, priča nagovor, ki ga je imel papežev nuncij msgr. Tedeschini, ko je v imenu diplomatskega zbora pozdravil novega predsednika. Dejal je, da je izvolitev predsednika republike podobna imenovanje rimskih konzulov. Pozdravil je novega predsednika v imenu diplomatskega zbora, a tudi izrečno v imenu sv. očeta. Alcala Zamora se je v svojem odgovoru zahvalil za pozdrave, ki mu jih pošilja sv. oče. Iz tega je razvidno, da pričakuje Cerkev omiljenje protiverskega boja in polagoma tudi končne ureditve odnosov z republiko.

Položaj novega predsednika je silno težak. Na eni strani je gotovo, da današnja ustavodajna skupščina nikakor ne predstavlja točno sedanjega javnega mnenja v Španiji, ker je bila izvoljena v času revolucionarnega preobrata in tudi pod pritiskom skrajno levičarskih sindikalističnih in socialističnih organizacij. Gotovo je, da bi se srednje stranke pri volitvah bolj okrepile, kar bi bilo za pomirjenje države velike važnosti. Alcala Zamora

bi rad čimprej izvedel nove volitve, toda proti njim je večina ustavodajne skupščine, ker se mnogo poslancev zaveda, da se ne bodo več vrnili v parlament. Proti volitvam so posebno socialisti, ki so zagrozili celo z novo revolucijo, ako bi se razpisale volitve in bi prišle po njih na vlado stranke, ki se nagibajo h konservativizmu. Trenutno je položaj v rokah socialistov, ki prevladujejo tudi v ustavodajni skupščini. Vendar se v zadnjem času formira »republikanska zveza«, ki jo tvorijo doslej radikalna stranka, republikanska akcija in federalci. Republikanci se sedaj trudijo, da bi pridobili zase tudi levo krilo Kataloncev in progresistov; če jim to uspe, bo zveza štel v skupščini 170 poslancev in bo najmočnejša parlamentarna skupina.

Mandat za sestavo vlade je predsednik poveril dosedanjemu ministrskemu predsedniku Azani, ki bo po vsej verjetnosti sestavil koalicijsko vlado republikancev in socialistov. Zdi se, da socialisti še niso zavzeli jasnega stališča glede bodoče vlade. Na vsak način zahtevajo zase ministrstvo dela.

Težave z novo vlado

Madrid, 15. dec. tg. Parlamentarna frakcija španske radikalne stranke je sklenila, da ne bo sodelovala v novem kabinetu, v katerem sta ji bili ponudeni dve mesti. Radi tega tudi španski delegat pri Zvezi narodov Lerroux ne bo vstopil v kabineta zato, da bodo pozneje sami prišli na krmlino. Težkoče za sestavo kabineta so se s tem zelo povečale.

Majhna večina francoske vlade

Hud spor radi Narodne banke

Pariz, 15. dec. tg. Preteklo noč je vlada o politični po hudem boju v poslanski zbornici dobila večino pri glasovanju zaupnice s 307 proti 274 glasov. Opozicija je namreč hotela, da se vprašanje ali je Francoska Narodna banka dolžna sama nositi kurzne izgube, vrne komisiji, dočim je vlada zahtevala, da se vprašanje reši takoj in zahtevala zaupnico. Opozicija je grajala, da je sicer Francoska Narodna banka oficijelno suverena, da pa je praktično neodvisna samo tako dolgo, dokler dobiva dobiček. Če pa ima izgube, je takoj solidarna z državo blagajno. Če je danes izgubila dve in pol milijardi frankov radi padca funta, je treba vprašati, kaj je z eno in pol milijardo prejšnjega dobička. Dobitek mora sam nositi izgubo pri funtih. Morda te ene in pol milijarde niti ne bo zadostovalo in bi izguba narastla lahko tudi do štirih milijard. Finančni minister Flaudin je odločno odklonil vsakršno pojasnilo o tajnih konjih Narodne banke. Tudi ministrski predsednik Laval je odločno odklonil akcijo levice kot volivni manevar.

»Matine« javlja, da je ta odločilni korak Lavalu pripomogel toliko, da je vlada s pomočjo srednjih strank dobila majhno večino.

Strah pred vmešavanjem Amerike

Pariz, 15. dec. tg. V političnih krogih imajo strah radi namere ameriških Združenih držav, ki hočejo sklicati novo mednarodno konferenco o dolgovih za revizijo vseh dolgov v zmislu plačilne zmožnosti držav dolžnic. Včeraj je Laval sprejel ameriškega poslanika, ki se je vrnil iz Washingtona in mu sporočil obvestilo francoske vlade, poslano Washingtonu, da Francija, sklicujoč se na Hooverjev moratorij, ne bo plačala dne 15. decembra zapadlih 1961 milijonov dolarjev dolgov. Ko se je francoski poslanik v Londonu zglasil v Foreign Office-u, so mu tam sporočili, da bo Anglija svoje stališče o vprašanju reparacij in kratkoročnih kreditov v kratkem sporočila francoski vladi s posebno noto kot odgovorom na zadnji zaupni reparacijski memorandum francoske vlade.

Katastrofa italijanske vojne ladje

Rim, 15. dec. Vsa Italija je pod vtisom strahovite katastrofe, ki je zadela italijansko mornarico. Kakor znano se je v bližini Sardinije potopil vlačilec »Teseo«, ki se je nahajal na poti iz Spezie v Neapol. Po najnovejših podatkih je pri tem našlo smrt 36 mornarjev. O strahovitem smrtnem boju, ki ga je bila posadka, so znane sedaj naslednje podrobnosti:

Vlačilec »Teseo« je odplul iz Spezie v soboto s posadko 81 mož, na krovu pa se je nahajalo 67 drugih potestnikov, ki so se peljali v Neapol na božične počitnice. V nedeljo okoli 9 zjutraj je zaljeto ladjo strašen vihar, ki je divjal v bližini Sardinije. Kmalu se je pokvarilo krmlilo, vihar je odnesel vse jambore in voda je vdrla k strojem. Mornarjem se je v teku ene ure posrečilo izprazniti vodo in vnovič pognati stroje, toda ti so tekli le malo časa. Kapitan je takoj oddal klice na pomoč SOS; sprejela sta jih parnika »Plave« in »Caralis«, ki sta plula v bližini. V istem času je iz Spezie odplul na pomoč vlačilec »Domenico«, ki pa se je moral radi slabega morja vrniti v pristanišče. Iz Neapolja sta odpluli vojni križarki »Trieste« in »Ancona« na kraj nesreče. Križarka »Trieste« je skušala ujeti vlačilca »Teseo«, toda radi silnega viharja se ji to ni posrečilo. »Teseo« je v kratkem času izginil pod vodo. Največ mornarjev so rešili parnik »Plave« in »Caralis« ter nemški parnik »Trapani«. Rešenih je bilo 112 mornarjev in sicer 62 od posadke in 50 izmed drugih mornarjev. Rešene je križarka »Trieste« odpeljala v Spezio, kamor je prispela popoldne ob dveh. Na kraju nesreče je ostala križarka »Ancona« še dolgo časa, da bi morebiti dvignila na krov še katerega potopljenca. Vojno ministrstvo je takoj odredilo strogo preiskavo o dogodku.

Potopljena ladja je pripadala nekdanji avstrijski mornarici, v kateri je bila registrirana pod imenom »Herkules«. Zgrajena je bila na Reki leta 1910; njena tonaža znaša 1560 ton.

zlati tok zvišanih dohodkov, da bo zopet prišel do veljave človeški način pridobivanja dobrin in kapitalov, osnovan na žrtvah in odpovedi. To je tudi najkrajša pot do razorožitve in mirnega sožitja med narodi.

To poročilo, ki ga priobčujejo italijanski listi na podlagi poročil ministrstva vojne mornarice, ni povsem jasno, ker ni iz njega razvidno, koliko časa se je »Teseo« pravzaprav boril z valovi. Od časa, ko je ladja oddala klice na pomoč in do trenutka, ko je prispela križarka »Trieste« iz Neapolja na pomoč, je moglo preteči mnogo časa, ki bi se lahko bolje izrazil za resnično akcijo. In prav za to okolnost se zanima italijanska javnost.

Seja socialne in finančne sekcije

Belgrad, 15. dec. I. Danes popoldne je v narodni skupščini zborovala socialna sekcija in obravnavala zopet problem prehrane prebivalstva v pasivnih krajih. Seje se je udeležil dr. Kostrenčič, minister za socialno politiko ter narodno zdravje in večkrat sam posegel v debato. Socialna sekcija je na ta način dobila jasno sliko o vsem, kar je sedaj vlada ukrenila v pogledu pomoči za najrevnejše v pasivnih krajih države. Minister za socialno politiko je od svoje strani vzel na znanje predloge in resolucije, ki so se mu stavili in ki so imeli namen podvzeti dovoz in razdelitev živeža med siromašnim prebivalstvom. Socialna sekcija je smatrala, da je s tem vsaj za predbožič izčrpala dnevni red, kajti brezposelnost se bo obravnavala šele po praznikih. O priliki debate o brezposelnosti bodo prišli na vrsto tudi razni industrijski kraji Slovenije, kakor Suha Krajina, ki se ni mogla pristiati pasivnim krajem radi raznih okoliščin in zahteva posebno proučevanja.

Zborovala je tudi finančna sekcija poslanskega kluba. Popoldne se je moglo izvedeti po hodnikih skupščine, da je sekcija nadaljevala sama debato, ki se je vršila anoi o najrazličnejših vprašanjih, ki so v zvezi s finančno in valutno politiko. Govornikov je bilo mnogo. Debate sta se udeležila tudi poslanca Mohorič in Krejčič. Nadalje je prisostvovali debati tudi finančni minister dr. Gjorgjevič, ki je večkrat posegel v debato. Tekom tega zborovanja so stavili posamezni odborniki na miznista več vprašanj, ki zadevajo državno finančno politiko, kakor tudi na denarno potrebo privatnih denarnih zavodov ter zadruženega denarnega gospodarstva. Debato je zopet zaključil finančni minister, ki je v daljšem ekspoziciji zagovarjal potrebo realnega proračuna, ki ne sme pod nobenim pogojem preseagati dejanskih dohodkov, ki so se tekom preteklega proračunskega leta pokazali kot

Kralj odpotoval v inozemstvo

Belgrad, 15. dec. AA. Današnje »Službene novine« priobčujejo ta-le ukaz:

Mi, Aleksander I. po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije, smo sklenili in odredjamo na podlagi čl. 40 ustave kraljevine Jugoslavije, ker želimo nekaj časa prebivati izven mej naše domovine,

naj nas v izvrševanju naše ustavne kraljevske oblasti od dne odhoda pa do povratka v domovino zastopa naš ministrski svet v mejah ustave. Predsednik našega ministrskega sveta, naš notranji minister, naj ta ukaz izvrši.

Aleksander I. r.
15. decembra v Belgradu.

Predsednik ministr. sveta,
notranji minister
Peter Živković I. r.

Slede podpisi vseh drugih gg. ministrov.

Labrador naprodaj

Halifax, 15. dec. AA. Član novo fundlandske vlade William Coaker, ki je danes prišel semkaj, je izjavil, da je njegova vlada uradno ponudila Kanadi na prodaj Labrador, za 400 milijonov dolarjev. Coaker je v intervjuju, ki ga je dal novinarjem, izjavil, da bo ta predlog predložen kanadskemu parlamentu na njegovem prihodnjem zasedanju.

Proti diktaturi v Portugalu

Lisbona, 15. dec. tg. Po političnem zborovanju vladi prijaznih političnih skupin je prišlo v Evri do krvavih spopadov z nasprotniki diktature. Prišlo je do hudega streljanja in je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Policija je morala vpostaviti red in mir.

Seja skupščine

Belgrad, 15. decembra. I. Tretja redna seja narodne skupščine je napovedana za jutri v sredo 16. t. m. ob 10 dopoldne. Na dnevnem redu sta 2 točki: 1. Poročilo verifikacijskega odbora, 2. Zaprisega narodnih poslancev. Po prisegi bodo narodnim poslanecem izročene poslanske legitimacije.

Zel. popust za obisk Primor'ja

Belgrad, 15. decembra. AA. Po najnovejši izpremembi čl. 11. železniške tarife za prevoz potnikov, blaga in prtljage, so obiskovalci morja deležni med božničnimi prazniki 50%nega popusta na državnih železnicah. Vsak potnik, ki prebije med božničnimi prazniki najmanj 5 dni v kakem primorskem kraju, se s tem popustom lahko okorišči tako, da shrani kupljeni vozni listek za povratek.

Isti popust velja za obiskovalce morja tudi vobče v mesecih decembru, januarju in februarju. Vendar morajo v tem primeru prebiti na morju najmanj 10 dni.

Tarifno in pristojbinsko uprašanje

V neugodnih gospodarskih časih, kakor jih imamo danes, se cenijo materialne dobrine, kolikor jih posameznik poseduje, neprimerno višje nego v normalnih časih. Razumljiva posledica takih razmer je redno ta, da se belci, kakor pravimo, da teže iz rok, kakor tudi, da iščemo tehtnejše razmerje med dajativjo in protidajativjo in hočemo najti neko skladnost družbe na ta način, da kritično ocenjujemo nagrade lastnega in dela ostalih ljudi. Kolikor nam ne gre v račun pojav, da se zahteva od nasprotni strani več kakor ji po naši pameti gre, govorimo o izkoriščanju, z ozirom na vsakdanje naše potrebe pa o draginji. Stremenje torej, da pridemo v vsakdanjem gospodarskem življenju do neke skladnosti, označujemo kot boj proti izkoriščanju in proti draginji.

Zoper draginjo smo se oglasili z različnih perspektiv in dosledno tipamo za neskladnostmi dnevnega trga, tako z zasebnim ekakom javne plači. Na tapetu je bil živilski trg, gostilniški obrat, kmet kot producent, cena stanovanj. Tudi dohodki, ki so danes bistveno merilo sodobnega gospodarskega človeka, niso bili v medsebojni primerjavi izvzeti. Vsa ta akcija je brez dvoma zadela v eno najkrajših vprašanj, zato jo bomo po možnosti nadaljevali in spopolnili. Imeti moramo pred očmi, da morda nismo se niti sredi gospodarske krize, da je ta šele na destruktivnem pohodu in da torej pride čas, ko bo vsak se odločeno zahteval zase; pustim vas živeti, pustite me tudi vi!

Prav radi tega bi se dovolili opozoriti na skladnost oziroma neskladnost dajatev in proti dajatev, kadar ima človek opraviti s pravnimi posli, čeprav se zavedamo, da bomo tu naleteli na zelo deljena mišljenja. Življenje je vedno bolj komplicirano in razmere, zlasti težek gospodarski položaj silijo tudi preprostega človeka, da ima vedno več in pogostejše opravka pri državnih in banovinskih oblastih, pa tudi pri različnih pravnih strokovnjakih, z eno besedo po pisarnah. Tu pa zadenejo na celo mrežo gospodarskih zaprek, ki se redno ne skladajo z našim mišljenjem o vrednosti dela in ki jih vsakdo pozna pod imeni taksa, pristojbina, tarifa in ki v večini slučajev kar precej dosežejo, če ne presežejo vrednost, za katero gre. Mi obravnavamo vprašanje zgolj iz gospodarskega stališča.

Skušnja uči že iz preteklosti dvojce, da je namreč v vsakem sporu in pravnem slučaju šlo, ko je bila pravda že tu, če je bila le količnik visoka vrednost, v duhu pravdarja ne več za stvar, ampak za prvotno nebitnost, pozneje za bistveno — tarifno in strokovno stran; dalje pa je dejstvo, da je naše povprečno gospodarstvo, če se je moralo pravičati, na eni sami pravdi bolehalo precej časa. Vzemimo oziroma iščimo skladnost med celotno prirejo enega para volov, ki je danes že lepa, če zneso 1—2000 Din, in med stroški, ki jih mora plačati ravno isti kmet v višini 600-1000 Din, če je ozmerjal nasprotnika v jezi z barabo ali ničvrednežem!

Pri vsem tem taksnem, tarifnem in pristojbinskem vprašanju pa ne smemo pozabiti na to, da je zasebnik v pravnem, oziroma reševanje spora kar vržen v reko takse in stroškov. V kompliciranem sistemu zakonov ne ve, kdaj lahko sam brez intervencije drugih opravi zadevo, ko se sam more posvetovati z oblastjo; dalje so pa slučajji, ko tega niti ne more storiti, ker mu je zaslovo zapovedano. Vendar je v vseh teh vprašanjih mogoče imeti različno stališče in razno mišljenje. Ne bo pa mogoče zanikati, kakor kaže praksa, da strokovno in tarifno ter pristojbinsko plat pravnih sprovov marsikatero gospodarstvo ne prenese več. Docim je šla trgovina in obrt svojčasno igrata mimo njih, srečujejo danes trgovce, trgovske družabnike, krepke obrtnike, posestnike z računi v rokah, ki v sobanah državnih oblastev sprašujejo, ali bi bilo tem pojavom odopniti in na kak način, ker so mnenja, da so stroški z ozirom na gospodarski položaj odločno previsoki. V tem pogledu je gotova remedura brez dvoma na mestu.

Ze Werner Sombart, znameniti narodni gospodar, je na svoji turneji po Evropi opozarjal, da je skladna nivelizacija dohodkov, primerjaje vrednost in proti vrednost storjenega dela, karakter sodobnega gospodarjenja in da neprimernih dohodkov in dobičkov svet ne prenaša več!

Zadeva Ciriaci-Kordač likvidirana

Praga, 15. dec. Zadeva nadškofa Kordača je zdaj povsem likvidirana. Kakor znano, je episkopat na konferenci v Olomouci obsojil nekatere nemške katoliške liste, kakor »Deutsche Presse«, ki so pisali proti nunciju Ciriaciju ter nemško tiskovno društvo »Egerland«. Nadškof dr. Prečan, ki je predsedoval olomuški konferenci, je zdaj preklical svojo obsodbo in sicer na podlagi izjav, ki sta jih podala predsednik »Egerlanda« in pa ravnatelj lista »Deutsche Presse« Magerl. Ta dva sta namreč izjavila, da so bile sodbne listov, ki jih izdaja »Egerland«, krive, ker so bile podane na podlagi enostranskih informacij, ki so se pozneje izkazale za neresnične. Zato preklicujeta vse svoje sodbne, v kolikor se ne strinjajo s cerkveno disciplino. Istočasno je nadškof dr. Prečan preklical dispenso nad duhovnikom Magerlom. — Bivši praški nadškof dr. Kordač je zadnje dni težko obolel.

Odstop Čankajšeka

London, 15. dec. Ig. Odstop Čankajšeka pomeni zdaj sedanje kitajske vlade in odstop zunanega ministra Wellington-Kooa, finančnega ministra Sunga in generala Cangsilijanga. Ta odstop pa se smatra kot začasen in se računa s tem, da se bo Čankajšek v par mesecih vrnil. Kot naslednika imenujejo dosedanjega voditelja legislativnega sveta Lin-Sena, ki bo sestavil novo vlado iz članov kantonske reorganizacijske stranke. — Bančni krogi v Šanghaju zahtevajo, da ostane finančni minister Sung. Kakor poročajo angleški listi, bo položaj Čankajšeka izven vlade močnejši kakor do sedaj, kar je velikega pomena za dosedanj zapleteni položaj.

Zopet odkrita Hitlerjeva tajna organizacija

Berlin, 15. dec. AA. Iz Heidelberga poročajo, da je poljska odkrila v gradiču, ki je last bivšega nemškega poslanika v Rio de Janeiru, barona Reichenhauza, politično organizacijo, ki je bila v zvezi s Hitlerjevi. Tej organizaciji so pripadale tudi mnoge dame.

Policija je zaplenila velik kup korespondence, ki so jo vodili člani te organizacije.

Protiverska ofenziva v Belgiji

Socialisti proti katoliškim šolam

Belgijski socialisti so začeli veliko kampanjo proti svobodnim, to je katoliškim šolam, za katere prispeva država letno iz javnih sredstev 800 do 900 milijonov frankov. Sklicali so izredne strankin kongres, na katerem so sprejeli resolucijo proti državnim podpori katoliškim šolam. Zanimivo je, da je bila resolucija sicer z veliko večino sprejeta, nikakor pa ne soglasno. Za resolucijo je bilo oddanih 415.052 glasov, 11.700 proti in 69.810 se je vzdržalo glasovanja. Kongres je izdal nalog vsem poslancem, senatorjem, pokrajinskim in občinskim svetovalecem, ki zastopajo stranko po vsej deželi, da ne glasujejo več za nobeno podporo šolam, izvzemši edino le oficijelne šole, ki jih plačuje in upravlja javna oblast in v katerih se podaja laični pouk. Strankin narodni svet pa je dobil nalog, da naj osnuje poseben odbor, ki naj izdela primeren zakonski načrt in ga predloži parlamentu.

Zanimivo je, kaj je nagluno socialiste do te kampanje proti katoliškemu šolstvu. — Po uradni statistiki za leto 1929 je bilo tega leta na javnih laičnih šolah 429.747 učencev, v katoliških šolah pa 405.780 učencev. Katoliške šole tedaj po številu učencev javne laične šole že domalega dosega. Kar se tiče stroškov, stane državo vsak učenec v katoliških šolah 504 franka, na laičnih pa

702 frankov na leto. Dežela prihrani torej s katoliškim šolstvom 115 milijonov na leto. Na katoliških šolah je za 3000 učiteljskih moči manj nego na laičnih in vsaka katoliška učna moč stane deželo 14.800 frankov letno, na laičnih šolah pa po 19.000 frankov. Potemtakem bi država prihranila tem več, čim več bi bilo svobodnih, to je katoliških šol.

Zaradi stroškov se torej socialisti ne morejo upirati proti katoliškim šolam. Pravi razlog je nesporni veliki uspeh teh šol. Sam poročevalec na socialističnem kongresu, Troolet, je ta uspeh odkrito priznal in podčrtal, da laične šole zaslojajo za njim. Predvsem pa vzemirja socialiste vpliv svobodnih šol na usodo belgijskega naroda. Večina učiteljskega, je dejal poročevalec, je duhovskega stanu. Kakšna nevarnost! Tu se ugrabljajo mlade duše, tu se duši misel in um mladih ljudi! Položaj za delavski razred je torej nevaren. Kajti potek je ta: krščanska osnovna šola, za njo strokovna šola in slednjič krščanska strokovna organizacija... To so postaje mladega človeka...

To je dovolj jasno povedano, zakaj se socialisti tako boje svobodnih šol. Oni so namreč za svobodo vesti, a očividno le tedaj, kadar se vesti krečejo v socialističnem pravcu, drugače so za vsako nasilje nad vestmi.

Zato se ni čuditi, da je zahteval socialistični kongres tudi prepoved verskega pouka na vseh laičnih šolah.

Belgijski socialisti upajo, da jim bodo pri nasloku proti katoliškim šolam in verskemu pouku v parlamentu pomagali do zmage poslanci liberalne skupine. To upanje jih pa ulegne varati, kajti liberalni poslanci imajo med svojimi volivci tudi precej katoličanov. Liberalna skupina dobro ve, da bi bil verski boj škodljiv za deželo, pa tudi usoden za liberalno stranko.

Saj je značilno, da je to vprašanje povzročilo razdor celo v socialistični stranki sami. To se je pokazalo že na kongresu. Dejansko je podal prav zaradi tega vprašanja svojo demisijsko član narodnega sveta de Brouckere, ki je odklonil, da bi sodeloval pri izvršitvi kongresove resolucije. Ko so na seji nar. sveta prečitali njegovo odstopno pismo, je vstal tudi g. Vanderveelde in izjavil, da tudi on odstopi, dasi je podpiral Trooletovo poročilo, češ, da mora biti osnovni šolski pouk laičen, ker samo to jamči za socialni napredek.

Naj bodo že razlogi g. Vanderveelde-a za njegovo rvanje nasproti šolskemu vprašanju taki ali takli, dejstvo je, da zadeva to vprašanje socialistično stranko samo prav v njenem jedru.

Polom madjarske vladne koalicije

Kršč. gosp. stranka zapustila Bethlena

Budimpešta, 15. dec. Ž. Bethlenova stranka je ostala sedaj sama na vladi. Krščanska gospodarska stranka, ki je bila eksponent visokega klera, je zapustila sedanjo vlado in prosvetni minister Ernest, ki je bil predstavnik te stranke, je podal ostavko. Njegova demisijska bo še tekom današnjega dne sprejeta in bo izdan v jutrišnjih službenih listih tozadevni dekret. Šef gospodarske krščanske stranke Sidsky je izjavil časnikarjem, da sta se obe stranki razšli edino le iz razloga, ker sta zastopali popolnoma drugo stališče v državnem proračunu, nikakor pa se nista razšli iz važnih političnih razlogov. Poleg tega demantirajo v političnih krogih, da je stranka grofa Bethlena nastopila popolnoma drugo pot in da današnji legitimisti s to politiko niso zadovoljni. Dokaz za to je, da so skoraj vsi legitimisti odstopili iz odbora trinitidesetih, nekateri pa so zapustili tudi Bethlenovo stranko. Zaenkrat se ne ve, kaj namerava grof Bethlen, važno je le, da je končno tudi v vladni stranki prišlo do poloma. Vlada si je, zahvaljujoč intervenciji grofa Bethlena, zagotovila večino v parlamentu, ki bo lahko delal še naprej, dokler bo ta večina poslušna. Vlada se bo še tekom tega tedna rekonstruirala. Za finančnega ministra bo imenovan baron Fridrich Karany, ki se sedaj nahaja v Londonu, kjer vodi pogajanja za podaljšanje kratkoročnih kreditov. Ministrstvo za socialno politiko bo vladal likvidiral in bo likvidacija poverjena trgovinskemu ministertvu. Za prosvetno ministertvo je precej kandidatov. Odbor trinitidesetih sestoji sedaj samo še iz 23 članov. Kot se čuje, bo vlada skušala izvoliti nov odbor trinitidesetih še tekom tega tedna, ali pa bo izpolnila številno tega odbora. Božične počitnice bo nastopil parlament že jutri in misli se, da bo nastalo politično zatišje. Vlada se bavi z mislijo, da odpusti iz službe vse velike župane, ki so pristali krščanske gospodarske stranke, na njihova mesta pa bi postavila svoje zaupnike. To bi povzročilo javno borbo s krščansko gospodarsko stranko in visokim klerom. Kdor pozna vpliv klera v Madžarski, ta tudi ve, da v tej borbi ne bo mogla vlada dolgo vzdržati. V okolici grofa Karolyia računajo, da bo vlada ostala na svojem mestu še do spomladi in bo tekom zadnjih mesecev svojega življenja izdala še zakon o delniških družbah, zakon o oduštvu in še nekatere druge važne zakone.

Budimpešta, 15. dec. Ž. Snoch je razglašena rešitev senata v zadevi pučistov. Kot znano, je preiskovalni sodnik izpustil vse obtožence razen dveh na svobodo. Državni tožilec je proti rešitvi vložil pritožbo in senat je sedaj izdal sklep, da morajo vsi aretiranci ostati še za naprej v zaporih.

Morala madjarskega režima

Budimpešta, 15. dec. Ž. Znani falzifikator priče Windischgrätz je prosil madžarsko vlado, da mu dovoli penzijo. V prošnji navaja, da je bil aktiven častnik, vojni ataše, šef oddelka, madžarski poslanec in minister za prehrano, vsled česar mu pripada penzija. V Budimpešti vlada prepričanje, da mu bo kljub temu, da je bil priče Windischgrätz obsojen zaradi hudodelstva, vlada dovolila pokojnino.

Kako zmanjšati brezposelnost

Tajništvo delavskih zbornic sklicuje konferenco

Belgrad, 15. decembra. AA. Odbor centralnega sekretariata delavskih zbornic je postal vsem gospodarskim organizacijam v državi glede javnih del mednarodnega pomena tole okrožnico: Odbor centralnega sekretariata delavskih zbornic je izvedel, da je kraljevska vlada podprla iniciativo mednarodnega urada za delo Društva narodov za javna dela mednarodnega pomena. Glede na brezposelnost in zasloj poslovanj v vseh državah in tudi pri nas so taka dela edino uspešno sredstvo za pobijanje brezposelnosti. Da se prouči, ali ne bi bilo več takih del in da se ugotovi, katerim je treba dati prednost z ozirom na gospodarske interese in možnost čimprejnejše izvedbe, je centralni sekretariat delavskih zbornic predlagal vsem zainteresiranim gospodarskim organizacijam sklicati konferenco, ki naj ugotovi 1. obseg brezposelnosti v naši državi, 2. višino sredstev borze dela za podporo brezposelnih, 3. stvarne podpore, ki jo borze dela dajo delavcem v vseh oblikah, 4. kolikšno vsoto bi morala imeti borza dela za pokrilitve stvarnih potreb, 5. Možnost povečanja sredstev borz dela. Tu bi se predvsem razpravljalo a) o povečanju dajatev in b) o event. podpori s strani države, banovin in občin. Drugo skupino vprašanj bi tvorilo proučevanje sedanje službe

posredovanja dela, da bi bila čimbolj učinkovita. Ugotoviti bi se moralo 1. kolikšno je bilo posredovanje in v kakšnem razmerju stoji s stvarno brezposelnostjo, 2. izvajanje obveznosti delodajalcev glede prijave odpustov, 3. izvajanje obvezne nabave delavcev preko borz dela, 4. sodelovanje med javnimi in profesionalnimi borzami dela in 5. potrebne kvalifikacije uradnikov javnih borz dela za opravljanje svojega posla. Tretja skupina vprašanj, ki naj bi jih proučili na konferenci bi bila funkcioniranje avtonomije borz dela ter čim tesnejše sodelovanje javnih borz dela s profesionalnimi organizacijami delodajalcev in delavcev. Tu bi se moralo predvsem proučiti 1. odnošaje, ki obstajajo danes med centralnimi in krajevnimi odbori borz, 2. kaki odnošaji bi morali biti med borzami ter ministrstvom za socialno politiko in narodno zdravje, 3. možnost povišanja števila centralnega odbora, 4. možnost okrepitev zvez med krajevnimi borzami ter osnove skupne skupščine borz dela ter 5. organizacijo centralne borze dela.

Rezultat teh razprav naj bi bil novi pravilnik borz dela za dosegajo čim učinkovitejše podpore brezposelnim delavcem, za povečanje uspeha posredovanja ter boljše ureditev delovnega trga.

Mariborske delavske strokovne organizacije, državni in privatni nameščenci protestirajo proti draginji

Maribor, 15. decembra.

Nad dva tisoč malih ljudi se je zbralo snoch v uniojski dvorani k skupnemu nastopu ter dalo duška svojim čustvom z ogorčenim javnim protestom proti čezmerni draginji, ki ogroža danes življenje tisočev v našem mestu. Bile so zastopane vse delavske strokovne organizacije, državni uradniki, nastavljeni in upokojeni, privatni nameščenci in obrtniki, vsi so bili v snochnem protestnem nastopu solidarni ter jih je navdajala enotna misel, da tako dalje več ne pojde, da se mora tudi materemu človeku zagotoviti vsaj borbeno življenje ter se ga mora zakoniti potem zaščititi pred počasnim umiranjem, kateremu je v sedanjih težkih časih zapadel. Snochni nastop malih ljudi je bil glasen memento v korist skupnosti. Veljal je tako hišnim posestnikom, ki imajo gluha ušesa za vse apele javnosti ter vzdržujejo stanovanjske najemnine še nadalje na neznanost višini, kakor industriji in kapitalu, ki skuša kljub skrajno kritičnim časom izmogniti iz ljudstva zadnje pare v pohlepni želji po prevelikem dobičku ter neumiljeno meče delavstvo na cesto, ko se izkaže, da delo ne bo prinašalo zadostne dividende. Brezposelnost rapidno narašča, od dne do dne je več ljudi na cesti brez kruha in vse pomožne akcije, katere uvaja javnost, da vsaj trenutno olajša bodo, so iluzorne ter brez moči, da bi zavrele nadaljnji padec navzdol, če se ne zgane celokupna javnost ter dokaže, da je pripravljen žrtvovati svoje koristi za rešitev malega

človeka iz tega brezna bede in pomanjkanja. Dolej imamo žalobno le slabe skušnje. Pomožna akcija, katero je uvedla mariborska občina, izkazuje le pille prispevke iz vrst onih, katerih dolžnost bi bila pokazati razumevanje za sedanje težko stanje. Še slabše je z znanim apлом za znižanje najemnin, na katerega so se prijavili izmed 1400 hišnih lastnikov v Mariboru le trije, pa še od teh treh sta šla za neznanoto vsoto navzdol le dva, do čim si je tretji še pravočasno premislil. Najemnine, ki požirajo danes 40 do 50 odstotkov zaslužka nekaterih slojev, so absolutno previsoke. Zato je povsem umiljiva zahteva po zopetni uvedbi stanovanjske zaštite ter po izenačenju najemnine na zlosto pariteto. Vprašanje najemnin je danes življenjski problem ter se mora nemudoma rešiti zakonskim potem.

Poleg vprašanja najemnin je še cela vrsta problemov, ki ogrožajo obstoj odvdenih slojev. Hud udarec za male ljudi pomeni izterjevanje 10 odst. izposojne glavnice, s katero je prišel neki mariborski denarni zavod, ki je svojčasno v veliki meri financiral gradnjo malostanovanjskih hiš. Ze se pojavljajo ljudje, ki skušajo izkoristiti obup teh revežev ter jim ponujajo posojila po naravnat oduških obrestih. Zadnji čas je že, da se prične z zaviranjem propadanja malega človeka. Profesni shodi, ki se vršijo v zadnjem času v naših vrstah in delavskih sredstvih, so jasen dokaz, da je kriza prislopa na vrhunce.

Ustanovitev polit. stranke

Belgrad, 15. decembra. Na današnji seji kluba narodnih poslancev, izvoljenih na državni listi predsednika vlade g. Petra Živkovića, se je razpravljalo o vprašanju ustanovitve nove enotne politične stranke.

Stranka se imenuje Jugoslovanska radikalna kmečka demokracija.

Smrtna obsodba

Belgrad, 15. decembra. AA. Pri današnji razpravi državnega sodišča za zaščito države je bil Caharija-Jasinjević iz Donje Litine (srez bosiljgradski) obsojen na smrt.

Omejitev zaposlenja inoz. delavcev v Franciji

Pariz, 15. dec. Ig. Poslanska zbornica je razpravljala danes o konfingentiranju izomzemskih delavskih moči v francoskem gospodarstvu. V javnih državah in koncesioniranih obratih ne bo smelo biti več kot 5 odstotkov izomzemcev zaposlenih, pri občinskih delih in v privatnem gospodarstvu pa ne več kot 10 odstotkov. Jutri se bo začela v poslanski zbornici tudi debata o volilni reformi, katera gre v glavnem za tem, da se ožje volivce omejijo in onim kandidatom, ki imajo za seboj gotov sloj volivcev, podeli mandat tudi brez absolutne večine. Posledica bi bila še večja konservativnost in še večja estarelost parlamenta. Levica se ostro brani proti tej nameri. Socialisti pa napovedujejo proti temu obstrukcijo. Soglasno pa so vsi za predlog zamorskega poslanca Candaceja in nekaterih tovarišev, da se prizna bivšim predsednikom republike letna pokojnina 200.000 frankov. Do sedaj predsedniki republike ravno tako kakor ministri niso uživali pokojnine, če so bili še tako dolgo predsedniki. V prvi vrsti pa se pri tem misli na preskrbo Poincarrea.

Novi atentati v Indiji

London, 15. decembra. AA. Angleško časopis je zelo razburjen zaradi novega atentata, ki se je pripetil včeraj v Indiji. Razni časopisi posebno pa »Daily Telegraph«, »News Cronicles«, »Morningpost« in drugi priporočajo vladi, naj prepreči ponovitve takih dogodkov in pozivajo bengalsko vlado, naj proglasi izredno stanje in nastopi z vsi strogostjo proti revolucionarjem.

»Morningpost« piše, da naj vlada vzame na znanje Gandhijeve izjave v Italiji in da naj se spomni, da so tega agitatorja proti angleškim interesom slavili sami angleški ministri.

MacDonald odpotuje v Indijo

London, 15. decembra. Ig. Odkar je bil parlament odgojen, ima angleški kabinet trajne seje. Najbrž se bodo posamezni kompleksi vprašanj, kakor n. pr. angleške trgovinske bilance, finančnega položaja Nemčije, Hooverjevega predloga o moratoriju, razorožitve, reparacij in mednarodne konference odkazali posebnim pododborom. Začetkom prihodnjega leta namerava odpotovati MacDonald kot predsednik delovnega odbora konference ob okrogli noži za en mesec v Indijo. Z ozirom na splošni položaj pa je vprašanje, ali bo mogel biti odsoten tako dolgo.

Finančne krize povsod

Tokio, 15. dec. Ž. V državi vedno bolj čutiljo močno inflacijo zaradi padea japonske narodno banke izjavi, da ne more preprečiti inflacije.

Newyork, 15. dec. Ž. V tukajšnjih borznih krogih poročajo, da bo za Japonsko tudi Kanada ukinila zlati standard. Zaradi teh vesti je kanadski dolar že včeraj padel za 3 do 5 odstotkov.

Pariz, 15. dec. Ž. Francoska vlada je sporočila Ameriki, da ne bo izplačala vojnih dolgov v znesku 19.000.000, ki zapadejo 15. t. m.

Madžarska proglasi delni moratorij

Budimpešta, 15. dec. Ž. »United Press« poroča, da je madžarska vlada sklenila, da proglasi delni moratorij za dolgove, ki jih ima v inozemstvu. Moratorij se bo raztezal na plačila obresti in amortizacijskih kvot posojil, ki jih je sklenila Madžarska s Speyerjevo skupino v znesku 200 milijonov pengő in na Kreugerjevo posojilo. Razen tega se bo moratorij raztegnil tudi na kratkoročne kredite, ki jih je dobila Madžarska v Veliki Britaniji in v Združenih državah.

Današnja vremenska napoved: V severnih Alpah nastopijo zapadni vetrovi s padavinami in hladnim izpremenljivim vremenom. V južnih krajih vedno slabše vreme.

Evharistično gibanje v Jugoslaviji

Sestanek ožjega permanentnega odbora za evharistične shode v Jugoslaviji je bil v nedeljo, dne 13. t. m. v Zagrebu. Zastopane so bile vse jugoslovanske škofije, bodi po svojih delegatih, bodi po pismenih poročilih, ki so jih odnosni zastopniki poslali. Med drugimi so bili navzoči predsednik odbora škof dr. B. Fr. Salis-Seewies, pomožni škof mariborski dr. Ivan Tomažič, ravnatelj grško-katol. semenišča v Zagrebu dr. Višočević, generalni vikar iz Banjaluke Božo Ivanič, konzultor iz Beograda o. Peter Vlašić, profesor bogoslovja dr. Zv. Marković iz Džakove, mons. dr. Borković iz Siska, rektor jezuitov P. A. Alfrevič, prošt in generalni vikar v Križevcih dr. Šajković, župnik iz Splita Don Ivan Matešan, tajnik družbe sv. Jeronima dr. Andrič, spiritual usmiljenih sester itd. — Zastopniki posameznih škofij so izčrpno poročali o razveseljivih pojavih evharističnega gibanja med katoličani v Jugoslaviji v tekočem letu, ki so se očitovali v obliki evharističnih shodov in manifestacij na vseh straneh naše zemlje: n. pr. 12. junija v Humcu pri Ljubuškem v Hercegovini (20.000 udeležencev); istočasno v Pridvorju

v Konavljah dubrovaške škofije (8000); 29. junija v Omišlju na otoku Krku (4000); 25. in 26. julija v Šibeniku (30.000); istočasno v Visu na otoku Visu (5500); ob prazniku Vnebovzetja Marijinog dne 15. avgusta v Subotici (70.000), v Križevcih (12.000), v Letnici v Južni Srbiji (8000), na Trstatu (5000), v Prnjavoru pri Banjaluki (5000). Poleg tega v Sloveniji večji shodi 14. junija v Nazarju (5000), 2. avgusta v Konjicah (8000), nadalje v Črnomlju, na Pljuški gori, v ljubljanski okolici in mnogo manjših evharističnih prireditvah. Najmanj 180.000 katoliških vernikov je praznovala v tekočem letu pri takih javnih manifestacijah svojega Zveličarja v Najsvetjšem Zakramentu. Bogu bodi hvala, pod njegovim blagoslovom je bil doprinesen dokaz, da verska zavest v našem narodu ni tako šibka in da je od nje pričakovati še mnogo lepih sadov. Tudi duhovniki morejo videti, kje je najlepše polje hvaležnega dušpastirskega dela. — Pri sestanku so se čuli razni nasveti in praktični predlogi za prihodnje uspešno delo posvečevanja našega ljudstva s pomočjo presvete Evharistije.

Led prekinil obrat falske elektrarne

Maribor, 15. decembra.

Davi okrog pol 6 so nenadoma pogasile po mestu luči, ker so se ustavili veliki generatorji v elektrarni Fali. Do 12. uro polne ni elektrarna mogla obratovati in so v tem času stali vsi obrati na električen pogon od Trbovelj, Varaždina, Murske Sobotke do Maribora in Ruš.

V Mariboru so počivala med tem časom skoraj vsa industrijska podjetja in zato so zakasnile tudi

izdaje lokalnih časopisov. Elektrarna Fala je sporočila, da je bil vzrok motenj v obratu led, katerega prinaša deroča reka v velikih množinah s Koroškega. V zgodnjih jutranjih urah je Drava nakopila toliko ledenih mas, da so zabarikadirale vse dotoke vode do turbin. Obrat je moral biti zaradi tega ustavljen. Šele po večurnem trudopolnem delu je prišel obrat ob dvanajstih popoldne zopet obratovati.

Ljudski slikar Fr. Mrčun

V teh dneh je obhajal svojo petdesetletnico Franc Mrčun, vse deželi znani slikar iz Ihana. Ob tej priliki naj se uglednega moža spominja tudi naš list, katerega naročniki je jubilar žele dolgo vrsto let.

Franc Mrčun se je rodil 18. novembra 1881 v Bišah pri Domžalah. To je mala, ljubka vasica sredi polja med Domžalami, Ihanom in St. Jakobom ob Savi. Po končani ljudski šoli se je napotil mladi Mrčun v Kamnik, kjer se je najprej učil kiparstva, nato pa je stopil v delavnico pokojnega znanega cerkvenega slikarja Matija Koželja v Kamniku, potem pa še k pokojnemu dekoracijskemu slikarju Baragi v Ljubljano. Tako je mož v svoji stroki dobil solidno podlago, katero je nato poglobil še teoretično, ko je obiskoval kot hospitant risarsko strokovno obrtno šolo.

Za pomočnika je bil naš Mrčun pri raznih večjih mojstvih v Ljubljani, Novem mestu, Gradcu in drugod. Naposled je postal samostojen mojster. Tedaj je vstopil v uk pri pokojnem akad. slikarju Ogrinu na Vrhniki, kjer se je izpopolnil v freskah in dekoracijskem risanju. Medtem je oslutil tudi vojaštvo ter prebolel hudo kostno bolezen, ki ga je dve leti držala v postelji. V času bolezni je bil dvakrat operiran, naposled pa je le toliko okrevale, da je mogel nadaljevati delo s svojim priljubljenim čopičem.

Franc Mrčun je pravi ljudski slikar. Njegovo

ime je znano po vsej deželi. Številna njegova dobro izvršena dela so mu napravila sloves dobrega risarja, dekoraterja, pa tudi mnoge izvrstne portrete je že izvršil. Poslal je tudi cerkev na Rakovniku v Ljubljani ter številno kapelice, božijh grobov, križevih potov itd. Slikar Mrčun je znan dalje tudi našim družtvom po deželi, katerim je naslikal stotine kulis in odrov. Zadnje Mrčunovo delo je bilo poslikanje cerkve na Polici pri Višnji gori.

Naš Mrčun je poleg svojega poklicnega dela skrbel ves čas svojega življenja tudi za svoj rojstni kraj, kateremu je skušal koristiti po najboljših močeh. Napravil je več načrtov gospodarskega značaja, za razne važne mostove in ceste. Več stoletij so vozili domačini po potih, ki jih je na pol metra zalivala voda, zdaj pa so tamkaj urejeni mostovi in pota, ki so v ponos in lepoto tamkajšnjim krajem. Glavno Mrčunovo delo pa je brez dvoma lepa Jeričeva kapelica v Ihanu, ki je kras za vso okolico in na katero je naš jubilar upravičeno ponosen. Čestitkam domačinov in vseh njegovih številnih znancev po deželi se z veseljem pridružuje tudi naš list z željo: Še mnogo let v sreči in zadovoljstvu!

Živega kozoroga ujel

Redek lovski dogodek

Dne 12. t. m. je g. župnik Franc Krašna pri Sv. Križu nad Jesenicami ujel živega kozoroga (Steinbock). Bil je na lovski patroli ter šel po dr. žavnji meji na Golici in na Rožici. Tu zagleda komaj 50 m onstran državne meje pasečega se kozoroga. Žival se ga je ustrašila ter skočila v grmovje, da bi se skrila. Tam pa se je tako čudno zapletla z rogmi med veje, da ni mogla ne naprej in ne nazaj. Ko župnik to vidi, ni hotel streljati, ampak je hitro priskočil in podrl kozoroga na tla, ki se je obupno branil in potegnil lovca nekaj metrov navzdol po snegu za seboj. Končno se je župniku posrečilo, da ga je zvezal in z veliko težavo odnesel na vrh, od tam pa na »jeseniško planino«, kjer ga je privezal k grmu. Nato je šel domu po sani in ga pripeljal v župnišče pri Sv. Križu, kjer si ga vsak lahko ogleda. — Kozel tehta blizu 20 kg. je najmanj 5 let star, močan in popolnoma zdrav. Najbrž je prišel v naše gore iz daljne Tirolske ali Švice s kako čredo gamzov.

Gospod župnik ga namerava prodati za zoološki vrt v Zagrebu ali pa tudi kakemu drugemu interesentu. Razumljivo je, da prihaja sedaj mnogo radovednežev z Jesenic k Sv. Križu, da vidijo živega kozoroga, kralja visokih planin.

Skala ga je ubila

Breznica, 14. decembra.

Solarček Zupan Leopold iz Breznice je šel danes popoldne po mah za jaslice. V bregu se je odtrgala skala in je revčevu priletela s tako močjo v život, da je podlegel poškodbam. Včeraj je bil med obhajanci, danes pa — so rekli njegovi sošolci — bo imel jaslice v nebesih.

Nov roman E. von Handel-Mazzetti

Pravkar je izšlo zaključno delo velike trilogije »Frau Maria«, ki ga je javnost z veliko napestostjo pričakovala. S to knjigo, ki nosi naslov Die Hochzeit von Quedlinburg, v katerem se usoda kanonike Marije Bronenske dramatično dopolni, stoji pisateljica na tolikšni višini, da bo komaj mogla še prekositi samo sebe.

Na povzelo opatinjo privedejo zločinskega Schuberta k bolniški postelji mlade kanonike. Pogled na morila, naj bi ranjenko odvrnil od njene namere, da s poroko z ničvrednežem reši njegovo zgubljeno življenje. Toda kljub vsemu oviranju ostalih se mlada Marija vendarle izjavi za njega. V noči pred svojo smrtjo se poroči z vagabundom, v navzočnosti jezuita Harrasa, ki je prišel kot poslanec Avgusta Močnega na Quedlinburg in sicer zato, da bi za svojega vladarja izprosil roko smrti posvečene. Še predno se zapre grobnica nad Marijo Bronensko, pride poljski kralj, ki zahteva izročitev Schuberta. V boju med opatinjo in kraljem za življenje atentatorja pokaže pesnica nedosegljivo silo in virtuoznost plastičnega slikanja. Marija se je poročila z morilecem iz ljubezni do njegove duše. V njeni roki je bilo njegovo srce mehko kakor vosek. Nasprotno pa opatinja pri Schubertu nič ne premore. Edino le Marija, ki sta jo ljubezen in smrt poveličala, vodi podivjanca k duševnemu miru in novemu življenju. Okvir temu boju za neumrljivo dušo daje stari Quedlinburg, ki ga pisateljica podaja deloma v studiju, deloma pa po svoji intuiciji.

Z Marijo Bronensko, Kristof Schubertom in opatinjo Elizabeto je pisateljica uvedla tri osebnosti v svetovno literaturo, ki bodo večno posebelne priče krščanske ljubezni. Pisateljica, ki je mojster zgodovinskega romana, nas z neodoljivo silo povede v že davno minuli svet, ki pa postaja ves živ, resničen in nov pod toplino vse odrešujoče ljubezni. Ta zadnji zvezek trilogije obsega

Beda v Trstu

Ljubljana, 15. decembra.

Potnik, ki se je te dni vrnil iz Trsta, nam pripoveduje o življenju v Trstu in okolici to-le:

O veliki brezposelnosti v Trstu priča n. pr. sledeči primer: Neka firma na Korsu je razglasila v časopisu, da sprejme praktikantino za urad; prigrisati da se je to in to uro. Ponujat se je prišlo 73 deklet hkratu. — Neka druga firma je iskala dečka za postrežnika. Ob določen uri je bila na cesti dolga vrsta mladeničev kakor med vojno pred vratmi aprovizacije. Firma je vzela enega za 5 lir tedenske plače. — Pri tobačnih tovarnah se naprej odpuščajo delavske trume. Zdi se, da bo vsa tobačna industrija sploh prenehala z delom. — Ljudje ne vedno odpuštili okrog 100 delavcev. — Pred vratmi uradov za brezposelnost se gnetejo stotine in stotine delavcev, da bi vložili prošnjo za podporo, ali prešli že določeno jim svotico, ki znaša kakor 3 lire dnevno. Pravice do podpore nima vsak brezposelni sploh, ampak le taki, ki so že daljšo dobo trajno delali, pa takih je razmeroma malo. Podpora se daje tudi le nekaj

mesecev, potem preneha. Mnogokrat se po mestu zgodi, da sestradani ljudje, tudi mladeniči, omedlijo na cesti in jih odpeljuje z Rdečim križem v bolnišnico.

V tobačni tovarni v Trstu so določili, da sprejmejo spet nekaj delavk na delo, a tedensko plačo znižajo od 52 na 41 lir. V skrajni bedi se hodijo delavke tudi same ponujat za 5 lir dnevne plače.

Na grobu Bidoveve matere pri Sv. Ani v Trstu stražijo policijski agenti že tedne in tedne. Ko je nekoč neka gospa poiskala ta grob, je pristopil koj agent in je zapisal. Agenti se oblatijo v vsakovrstne tipe in ogledujejo ljudi, ki prihajajo v bližino groba.

Po tržaških solah so morali vsi Balile in Male Italijanke prinesiti po 5 lir v šolo za društvene namene. Otroci morajo prinašati tudi denar za zimsko preskrbo brezposelnih in devetindevetdeset drugih zbirk. Starši so nevoljni, ker je že doma dovolj trda za denar. Sploh se fašistovska šola zelo specializira na »denarništvu«. Pri tem pa imajo učitelji beraško plačo 400 lir na mesec; ravnatelj-nadzornik ima 700 lir.

Čevljar delal denar

Murska Sobotna, 14. decembra.

V soboto zvečer so orožniki pripeljali iz Rakčane okrog 30 letnega čevljarja Lebarja Antona, ki je junak senzacije, kakršne Murska Sobotna še ni imela.

Po naključju se je doznalo, da ima imenovani pri sebi ponarejene 1000 dinarske bankovce. To je prišlo tudi do ušes orožništva. Nato se je na Lebarjevemu domu vršila preiskava, pri kateri se je ugotovilo, da so bile govorice resnične. V Lebarjevi hiši je orožništvo res našlo večjo množino bankovcev, ki so bili na eni strani popolnoma izgotovljeni. Druga stran je bila še prazna. Orožniki so našli tudi klišee. Najdene stvari so zasegli, moža pa aretirali.

Smrt

uzorne žene in matere

Gomilsko, 14. decembra.

V Grajski vasi na Gomilskem je, kakor smo že poročali, v četrtek, dne 10. decembra zatnila za vedno svoje trudne oči blaga žena, gospa Neža Rak-Slander. Rodila se je 17. januarja 1850 iz znane Randleve rodbine v St. Pavlu pri Preboldu. Dosegla je torej visoko starost 82 let. Bila je sestra blagopokojnega, zlasti za koroške Slovence velezslužnega prosta v Doberli vasi Randla in narodno zavednega polkovnika Mihaela Randla, ki smo ga pred par leti v rojstnem kraju položili k večnemu počitku. Primožila se je v drugo odlično krščansko hišo — Slander, iz katere so prišli ugledni možje: dr. Slander, zdravnik v Gornjem gradu, rajni kanonik Anton Slander in P. Emeran, benediktinec. — Vsi ti so že odšli v večna prebivališča. Zdaj je šla za njimi tudi blaga Neža, da prejme iz rok svojega Boga bogato plačilo. Saj si ga je zaslužila.

Bila je ona »močna žena«, ki jo opisuje Sveti Duh v svetem pismu; bila je v zdravih dneh vzor neutrudljive delavnosti; kako lepo krščansko je vzgojila svoje otroke; g. Maks Slander, njen sin, je mestni župnik v Gornjem gradu, druga dva sinova pa sta ugledna posestnika v Grajski vasi. Pokojnica pa je bila kljub mnogim častnim skrbem delavna za svojo dušo. Bila je v raznih bratovčinah, dokler je mogla, je hodila skoraj vsako jutro k svetli maši, pogostokrat k sv. zakramentom. Bila je dobrotljiva in usmiljena, noben siromak ni zastoj potrkal na njene duri.

Zlasti pa si je spletala lepo krono za nebesa

že od 195 Din do 720 Din in več najlepše darilo!

Drogeria Gregorič

Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Novice iz Primorja

Sadovi fašistične vzgoje. V Vipavi so se balilet naučili laško sramotilno pesem proti Jugoslaviji, katero v pesmi kličejo »Cukoslavija« in proti vipavskemu dekanu Breitenbergerju, ki ga da go treba ubiti, prej da ne bo miru. Tako reč so se učili v balilemskem društvu ali v avantgardni fantiči, ki so še pred par leti slušali krščanski nauk v šoli, otroci slovenskih staršev. To skrupceno pesem so tulili javno po trgu. Baje jih je potem ustrahoval in po zaslugi ozmerjal neki laški oficir, ki se mu je gabilo poslušati take izbruhe fašistične mladinske vzgoje.

»Gospodarstvo fašističnih komisarjev. Znan trik fašistovskih podestatov in tajnikov je naročanje tiskovin za občinske urade. Nekateri tiskarne dajejo tem gospodom provizijo od naročil. Da bo provizija čim večja, naročajo gospodje velikanske skladnice tiskovin in si vedno umišljajo nove formulacije za blagor domovine. Ko se novi formulariji uvedejo, se stari požgo v občinski peč. Tako se godi, da gredo iz občinskega premoženja letno težki tisočaki samo za nepotreben papir. Kontrolni uradi tega nič ne skušajo preprečiti. Čim prej bo slovensko ljudstvo na beraški palici, tem bolje za slavo in čast fašistične Italije.

V Vipavi je bivši socialistični župan privarčeval okroglo pol milijona denarja. Fašisti so po prevzetju občine vnovčili še za kakva dva milijona občinskega imetja. Vse to so zafrčali, tako da so zdaj že zadolženi, seveda ne na črno srajco, ampak na ubogega kmeta.

Idrija. Nedavno so razne rudarske družine (17 po številu) prosile rudniško upravo za stanovanje v erarskih hišah. Rabili so nova stanovanja bodisi zato, ker so družine narastle, bodisi ker so bila stara stanovanja slaba in vlažna. Rudniški komisar Plinio Muto je izjavil, da bo dal stanovanja samo takim, ki si menjajo priimke.

Kulturni obzornik

Raičeve informacije

Urednik belgrajske štirinajstredne revije »Život i rad«, g. Milan L. Raič, je izdal knjigo z naslovom »Naše vreme i naši ljudi«. Danes me zanima le srednji del knjige, t. j. obsežni (70 strani) članek, ki ga je pisec naslovil: Naši književni časopisi. V njem informativno poroča o vseh srbohrvaških književnih, pa tudi znanstvenih revijah (deloma). Zanimivo pa je, da od slovenskih ve le za »Ljubljanski Zvon«, o katerem obširneje, da si tendenčno in do konca netočno poroča. Kdo bo n. pr. podpisal stavek: »Skoro vse što ima savremena Slovenačka, to je Zvon okupio i dao svojim čitaocima«, ko je vendar res, da je n. pr. »Dom in svet« po aktivnosti novih sil, ki se zadnja leta javljajo v slovenski književnosti in ki bodo čez desetletje tudi nekaj pomenile, precej pred njim. In podobnih neuspelih zaključkov bi prav lahko navedel še več. Če je g. Raič tako slabo informiran o današnjem stanju v slovenski književnosti in če mu ni znana nobena druga literarna revija ko »Ljubljanski Zvon«, bi bilo mnogo bolje in logičneje, da je o Slovenceh sploh molčal in svoj članek drugače naslovil. Na ta način je namreč le nepoznanje stvari pokazal in informacij željnim srbskim književnim krogom več škodoval ko koristil.

Reči moram, da sploh opažam, kako nekritično in površno obravnavajo nekateri med Srbi nas in našo književnost. To je bilo pred leti z Babišem, pa letos ponovno z Milico Jankovičev in tudi z Milanom Raičem. Menda bo res prišel čas, ko bomo sami Slovenci morali o sebi in svoji umetnosti in kulturi pisati drugim narodom (in v njihovih jezikih), da bi nas v pravi in nezasečeni luči spoznali.

T. P.

538 strani in stane v platno vezan 9 mark. Knjigo je izdala založba Pustet v Münchenu.

Delo slovenskega zgodovinarja

Naš rojak g. dr. Gregor Čremošnik, ki stalno živi v Sarajevu, kjer je zaposlen kot kustos ondotnega muzeja, je te dni objavil obsežno in pomembno zgodovinsko študijo z naslovom »Kancelarski i notarski spisi Dubrovačkog arhiva od 1278. do 1301. Izšla je v posebni knjigi (na 224 str.) v založbi Srpske Kraljevske Akademije.

Ravno letos je S. K. Akademija razširila število svojih izdanj in v Zborniku za istoriju, jezik i književnost poleg dosedanjih dveh oddelkov (spomenici na našem i na tujim jezicima) ustanovila tretji za zgodovinski material iz arhivov dalmatinskih mest, predvsem Dubrovnika. Ta oddelk bo imel tri pododdelke: za odloke dubrovnikega veča, za pisma in navodila, dajana dubrovničkim poslanecem zunaj in njihove odgovore in za pisarniške in notarske spise.

Dr. Čremošnikova študija je prva, ki je v tem novooznanem oddelku izšla. On je posbej doma v srednjeveški latinski paleografiji in dobro pozna organizacijo in razvoj dubrovniških institucij. Dosele je med drugim objavil interesantno razpravo: »Dubrovačka kancelarija do 1300.«, ki je izšla v »Glasniku zemaljskog muzeja« v Sarajevu. V novi, zgoraj omenjeni knjigi je obdelal pisarniške in notarske dokumente, ki se nanašajo na »Slavonijo« (t. j. del, ki mu danes teritorialno odgovarja ozemlje Srbije, Bosne, Crne gore in Hercegovine). Predvsem so poštovana akta, ki so pomembna za našo socijalno, kulturno in ekonomsko zgodovino. Posebej številčno bogata in zanimiva so poročila o Dubrovniku kot središču trgovine z dekleti. Knjigi je dodanih šest fotografiskih posnetkov izvirnih aktov. Knjiga stane samo 40 Din. Naročiti pri S. B. Cvijanoviću, Beograd.

Jean Perrigault: Bandits O'Orient, Librairie Valois, Paris 1931. Znani francoski publicist je v tej brošuri (205 strani) popisal zgodovino in delo

znane macedonske revolucionarne organizacije na jugoslovanski meji in sicer v vrsti živahnih pisanih anket. Pisatelju se pozna, da osebnostno pozna kraje in tudi mnogo ljudi, ki jih popisuje. Knjiga ima pomen zlasti zato, ker seznanja Francoze z razmerami na Balkanu.

Miljenko Vidović: Pregled filozofije, knjiga I. Sarajevo 1931. Stamparski zavod. Str. 152. — Broširano 10.— Din, v trdi vezavi 30.— Din. Vidović, ki se peča z najrazličnejšimi stvarmi in piše o mnogočem, hoče sedaj podati tudi nekaj pregled filozofije, ki pa vsaj v svojem prvem zvezku ravno to ni, kar naj bi po naslovu bil: »pregled«. Seveda bi se še poklicnemu filozofu kaj takega stežka posrečilo. Vidović omenja najprej vzhodne narode (Indec, Kitajce, Perzijce, Babilonce, Egipčane in Izraelce) in pojasnjuje njihove verske in npravstvene pojme, kakor se z njimi običajno pečajo srednje-slovske zgodovinske čitanke. Drugi, dokaj obširni del je posvečen Grkom. Pisatelj je nanizal vrsto filozofov, njihove biografije in nazore. Kak analitičen ali sintetičen pregled grške filozofije tako podajanje seveda ne nudi. Vendar pa so nekatere karakteristike same zase dobre. Literature in virov Vidović ne navaja. Knjiga se dobi v knjigarni Vzgojitelj, Kr. Aleksandra ul. 53, Sarajevo.

J. O. Curwood: »Podarjeni obraz«. Roman. Založil konzorcij »Nove Dobe« v Celju. Poslovenil Boris Rihteršič. Str. 163. Cena Din 18.—. James Oliver Curwood je eden najslavnejših modernih ameriških pisateljev. Njegov roman »Podarjeni obraz« je prepleten s čudovitom romantičnim, ki prime vsakogar. Glavni junak John Keith, obdolžen »zločina, ki ga ni zagrešil, je narisan tako simpatično in človeško, da se lahko kosa z junaki raznih znamenitih del svetovne književnosti. Roman je v milijonskih nakladah razširjen po svetu. Samo v Nemčiji je naklada v dveh letih presegla 450.000 izvodov. Roman »Podarjeni obraz« je pisan tako, da takoj v začetku osvoji bralca in ga priklene nase, da ne more knjige odložiti, dokler je ni prebral do konca. Knjiga se naroča pri upravi »Nove Dobe« v Celju.

Ljubljana

Obisk slovaških gostov iz Bratislave

Poziv Jugoslov.-českoslovaške lige v Ljubljani

V petek, dne 18. t. m. bo imela Ljubljana prijetno priliko, pozdraviti v svoji sredini močno delegacijo naših slovaških prijateljev iz Bratislave. Orkester tamošnje »Slovaške filharmonije«, čigar člani so mnogi odlični slovaški in češki uradniki, pravniki, zdravniki in druge vplivne osebnosti iz Bratislave, bo priredil istega dne ob 20 v Unionski dvorani simfonični koncert. 65 uglednih oseb, ki pridejo iz Bratislave v Ljubljano in Maribor, ne zastopa samo najodličnejša slovaška društva za instrumentalno glasbo, marveč nam tudi prinaša bratske pozdrave celotne Slovaške. Prihajajo k nam v znamenju českoslovaško-jugoslovanske vzajemnosti iz nove metropole prerone Slovaške, iz mesta, ki je Jugoslaviji najbližje in ki zaradi svoje lege in narodnostnega stanja najbolj razume veliko idejo naše vzajemnosti in zvestobe.

Dragi gostje iz Bratislave so prva večja delegacija iz Slovaške, ki prihaja v Ljubljano. To nam nalaga dolžnost, da jih sprejemo s posebno pozornostjo. Ne vidimo pa v tem samo preudarno dolžnost, samo akta vljudnosti, marveč predvsem ugodno priliko, da manifestiramo bratska čustva in trdno zvestobo med Jugoslavi in Čehoslovaki in posebej še med slovenski in slovaško vejo obeh narodov.

Šahovski turnir

V desetem kolu je Zupan spregledal proti Asejevu figuro, nakar se je udal. Rupnik Ivo je začel proti Preinfalku v slabšo pozicijo in izgubil, ker si je Preinfalk priboril dva vezana prosti kmeti. Škerlak se je dobro držal proti Rupniku Zdenku, toda moral se je slednjič le udati, ker je spregledal močno Rupnikovo potezo. Sikosek je igral oviritev proti Gabrovšku Juliju slabo in izgubil v končnici, v kateri je imel kmeti manj. Sever je izgubil proti Sorliju, ker je bil kontumaciran. Partije Gerželj: Vidmar, Krulc: Zidan in Cibic: Gabrovšek L. so bile prekinjene. — Stanje po X. kolu: Gabrovšek L. in Vidmar 8 (1), Preinfalk 8, Gabrovšek Julij 7, Sorli 6 (1), Krulc 5½ (2). Turnir se bo sedaj ves teden vršil vsak dan zvečer.

Kaj bo danes

Drama: »Zapravljevec«, Red D.
Opera: »Vijolica z Montmartrac«, Red B.
Prosveta Trnava, v društvenem domu Karunova ulica 14, VI. prosvetni večer, predava akad. slikar g. B. Jakac: Moji vtisi iz bivanja v Ameriki. Ob 8 zvečer.
Neto služba imata lekarni: Dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

•
• Mestna občina Ljubljanska bo razobesila na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v četrtek 17. t. m. državne zastave in vabi ljubljanske hišne posostnike, da store istotako. — Zupan in mestni načelnik: Dr. Dinko Puc, l. r.

• Zdrženje rezervnih častnikov in bojnikov, pododbor Ljubljana, naproša vse rezervne častnike, da se o priliki rojstnega dne Nj. V. kralja Aleksandra I. udeležijo v čim večjem številu slovaških bogoslužij v ljubljanskih cerkvah.

• Spored slavnostne produkcije drž. konservatorija v Ljubljani v proslavo rojstnega dne Nj. V. kralja Aleksandra I.: 1. Jenko: državna himna. 2. Aleksandro: Vizija in Tajčevič: iz 7 balkanskih iger št. 2, 4 in 7. Igra Gallatia R. 3. Gounod: Spev iz opere Faust in Čajkovski: A. R. Lenskoga iz opere Onegin. Poje Burger D., pri klavirju Menardi P. 4. Dvočita: Bagatele za dve violini, violončelo in klavir. Izvajajo Pfeiffer Leon (I. violino), Stanič Fran (II. violino), Bajde Oton (čelo), Gallatia R. (klavir). 5. Jirak: Ne varaj me, Szymanowski: K luni plavam, Ravniki Janko: V razkošni sreči: poje Verbič M., pri klavirju prof. Ravniki Janko. 6. Lully: Koncert za godalni orkester in cembalo. Igra konservatorijski orkester, dirigira Šusteršič Vinko, pri klavirju Lipovšek Marijan. Nastopajoči gojenci so iz šole prof. Ravnika, Slaisa, Škerjanc in Wistinghausnove. Produkcija se vrši v Filharmonični dvorani, začetek točno ob pol 6 zvečer. Vstop prost, natančni spored se dobi pri vstopu po 3 Din.

• Prihod slovaških gostov iz Bratislave. Člani orkestra Slovaške filharmonije iz Bratislave, ki bo priredila v petek dne 18. t. m. v Unionski dvorani v Ljubljani velik simfonični koncert, se pripeljejo v Ljubljano v petek z dunajskim brzovalnikom ob 17.22. Na kolodvoru jih bodo sprejeli predstavniki Jugoslov.-českoslov. lige in drugih društev, občine itd. Vabimo vse prijatelje jugoslov.-českoslov. vzajemnosti, da se pridružijo sprejemu in tako pokažejo slovaškim gostom, da so nam dobrodošli v Ljubljani. Po koncertu, ki se bo pričel točno ob 20 in za katerega so se na razpolago vstopnice, bo jugoslov.-českoslov. liga priredila gostom večerjo v Unionu. Event. prijave za to večerjo sprejema tajnik lige g. Jaro Klapalek (tel. štev. 21-04).

• Anketa zaradi stanovanjskih najemnin. Kakor čujemo, se bo v kratkem vršila v Ljubljani javna anketa, na kateri bodo stanovanjski najemniki razpravljali na kakšen način bi dosegli znižanje stanovanjskih najemnin, ki so v marsikaterih slučajih previsoke. Na to anketo bodo povabljeni tudi zastopniki zainteresiranih javnih institucij in oblasti.

• Velikodušno darilo za reveže je prejela včeraj Karitativna zveza od ugledne tvrdke D. Čebin, trgovine s kurivom v Ljubljani. Mesto občinskih novolenih voščil v obliki dopisa ali koledarja, s katerimi se je omenjena tvrdka doslej oddolževala svojim p. n. odjemalcem, je ista nakazala K. Z. vagon trboveljskega premoga, upoštevajoč skrajno bedo, v kateri se nahajajo številne ubožne družine v Ljubljani. Ko z najtoplejšo zahvalo belježimo ta velikodušni čin tvrdke D. Čebin, izražamo obenem prepričanje, da bodo vsi odjemalci tvrdke v polni meri cenili ta njen korak in iz srca privoščili prezbajajočim družinam podarjeno kurivo.

• Gozd na Kongresnem trgu. Komaj so dobro pospravili za Miklavževim sejmom in je zapadlo par palcev snega, ko so začeli dovažati iz ljubljanske okolice cele grmade smrek, iz katerih bodo v božičnem tednu nastala lesketajoča se božična drevesca. Vsa polovica Kongresnega trga ob Zvezdi bo kmalu zastavljena z gostim gozdom smrečic, ki bodo stale na primitivnih podstavkih in čakale kupcev. Seveda, takega živčava, kakor je bil med Miklavževim sejmom, letošnji božični sejm ne bo doživel. Mogoče bo po ta kriza malo priložila, tako da se gozd na Kongresnem trgu ne bo tako močno redel kakor lani. Kruh in topla peč je pač danes marsikje bolj zaželeno kakor pa božično drevesce.

• Zanimivo predavanje bo drevi ob 8 v zeleni dvorani hotela Union. Pri drugem sestanku Slov. kršč. ženske zveze, ki jih ta prireja za čla-

prav v današnjem trenutku, ko naši stari nasprotiki posebno silovito širijo revizionistična gesla, naj se s tem bratskim sestankom poudari tesna solidarnost med jugoslovansko Slovenijo in českoslovaško Slovaško.

Koncert v Unionski dvorani v petek 18. t. m. naj tudi po udeležbi dokaže, da nam jugoslovansko-českoslovaška vzajemnost, tolikanj dragocena v teh negotovih časih, ni prazno geslo. Vzile težki gospodarski krizi, ki ne prizanaša zlasti našim najkulturnejšim slojem, pohitimo tega dne na koncert slovaške in češke simfonične glasbe! Vstopnino nam bo obilno poplačal umetniški užitek, ki ga bodo nudili ugledni bratislavski filharmoničarji, ki vidijo v tem nastopu svojo prvo umetniško afirmacijo med Jugoslavi.

Jugoslovansko-českoslovaška liga vabi tedaj vse muzikalno, pa tudi vse narodno in kulturno zavedno občinstvo Ljubljane, da napolni dvorano in udeležbo na tej izrazito umetniški prireditvi najlepše manifestira svoje simpatije do českoslovaškega naroda in posebej še do Slovkov in njihove lepe Bratislave.

Vstopnice za petkov koncert so na razpolago v Matični knjižnici na Kongresnem trgu.

nice včlanjenih društev, bo predaval g. sanitet. polkovnik Dr. Jusin o varstvu proti strupenim pilnom. Članice ljubljanskih in okoliških društev in odeskov naj se predavanja v prav obilnem številu udeležijo. — Slov. krščanska ženska zveza.

• Vseuč. prof. dr. A. Gosar bo v sredo 16. t. m. ob 18 v zbornični dvorani univerze nadaljeval predavanja o »socioloških in ekonomskih cenovah moderne družabne reforme«.

• Predavanje podružnice Sadržarskega in vinarkega društva bo drevi 16. t. m. ob 19 v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi ter bo govoril društveni predsednik, nadzornik gosp. Josip Strekelj o saditvi jagod in špargljev. Vstopnine ni.

• Društvo slušateljev juridične fakultete priredi v sredo 16. decembra 1931 ob 6 popoldne v predavalnici št. 90 na univerzi, predavanje: »Križa praktične jurisprudence«. Predava gospod Anton Lajovic, sodnik apelacijskega sodišča.

• Jugoslovansko društvo za proučevanje in zatiranje raka, pododbor Ljubljana, Vas vljudno vabi na sestanek, ki se bo vršil v torek dne 22. t. m. ob 6 v mali dvorani Delavske zbornice s sledečim dnevnim redom: Diskusija o organizaciji zdravljenja raka v Ljubljani. Uvodna referata za diskusijo podasta g. profesor dr. Zalokar in dr. Leo Savnik.

• Prosvetno društvo Trnava v Ljubljani priredi v sredo, dne 16. decembra v društvenem domu Karunova ulica 14 VI. prosvetni večer. Na programu tega večera je predavanje akadem. slikarja g. Božidarja Jakca; predaval nam bo o svojih vtisih iz bivanja v Ameriki. Predavanje bo pojasnjeval film, katerega je predavatelj sam snemal. Vljudno vabimo vse člane in prijatelje našega društva, da se tega večera udeležijo v čim večjem številu. Začetek točno ob 8.

• Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani obvešča cenj. občinstvo, da bodo brivski in frizerski lokali odprti na praznik rojstnega dne Nj. Vel. kralja samo do 12 popoldne.

• Podaljšana Sredina. Ze pred dnevi so se na Karloški cesti odprla široka vrata vrtno ograje, prišli so mestni delavci, ki so črez vrt nasuli peska, za njimi pa so kmalu prišli prebivalci Karlovske ceste, Sredine in Prul ter takoj shodili novo stezo, ki je le podaljšek ulice Sredine. Nova steza pomenja res znatno skrajšavo poti za mnoge. Ze dosežanji promet je pokazal, kako nujno potrebna je bila podaljšava Sredine in da se bo Sredina kmalu razvila v široko cesto, ki ne bo prav nič zaostajala za Privozom. Potrebno bo seveda na spomlad utrditi novo cestnino in tudi klanec malo zmanjšati.

• Skladovnica drv se je podrla nanj. Ljubljanska bolnišnica je včeraj sprejela le enega ponesrečenca. Ponesrečenec je 34 letni hišar Gasper Janež iz Gerovega 66 pri Čabru. Na tega se je predvečernjajšim podrla skladovnica drv, tako da je dobil hude notranje poškodbe. Upati pa je, da bo kmalu okrevaj.

• Sanjkanje po cestah. Naši sedanji mladini pride vse prav. Če nima sankališča blizu, si ga pa sama tudi praktično blizu napravi. Kjer je nekaj centimetrov snega na cestah in potih, pa sanki kar po njih. Kjer ni voznega prometa, že gre, ampak drznost mladine ne pozna meje, zato naj policijski organi in starši stopijo mladini na prste, ker: ko se nesreča pripeti, potem je stokanje zastoj!

• Letošnja zima je ugodna za led. Zadnje dni je nastopil pri nas običen mraz, saj kaže zjutraj termometer redno 6 do 8 stopinj pod ničlo, zunaj na prostem pa 9 do 10 stopinj, tako da stoječe vode zmrzujejo. Ljubljana rabi na leto 200—300 vagonov ledu, ki ga dobavljajo mestna klavnica, pivovarna »Union« ter razni dobavitelji iz bližine mesta. Seveda morajo biti plošče snazne in vsaj 5 do 10 cm debele.

• Nova Luckmanova hiša v Gradišču prav lepo napreduje. Kljub mrazu, ki je zadnje dni občutno pritisnil, delajo zidariji še vedno. Stavba je že dosegla tretje nadstropje in bo torej za eno nadstropje višja od sosednjih. Upamo, da bo naglica, s katero so jo doslej gradili, pospešila tudi še vsa nadaljna dela, kar bi prišlo zelo v prid ozki zagati v Gradišču, ki skoraj onemogočuje reden promet. Umestno bi zlasti bilo, da se čimprej odstranijo pomožne barake, ki stoje sedaj ob prehodu s Kongresnega trga v Gradišče, saj je sedaj pred dramo že več prostora, odkar so porabili veliko večino gradbenega materiala, ki je bil tam naložen.

• Protidraginjski odbor. Prebivalstvo čimdalje huje trpi zaradi bede in postajajo vse stvari, potrebne za življenje, vedno težje dosegljive, ker ljudem manjka denarja. Imamo torej opraviti s pravo draginjo. Nujno potrebna je široko zasnovana akcija proti draginji. V Mariboru so jo pričeli izvajati zelo velkopotezno, pa tudi v Ljubljani bi jo morali. Vendar se zdi, kakor bi v Ljubljani skoraj ne bilo zasebne iniciative ter da skoraj ni foruma v Ljubljani, ki bi prevzel vodstvo take akcije. V boj proti draginji posegata v Ljubljani prav za prav samo dva činitelja: časopisje, zlasti »Slovenec«, in pa semintja tudi oblasti. Ljubljana pa si mora ustvariti organizacijo, ki bi stalno kontrolirala vse pojave draginje ter jih pobijala. Najbolj primeren bi bil protidraginjski odbor, ki bi ga tvorili zastopniki vseh zainteresiranih organizacij. Dolžnost Delavske zbornice, Kmetijske družbe, delavskih, uradniških in podobnih organizacij je, da tak odbor osnujejo in da prično s protidraginjsko akcijo. Ta borba proti draginji seveda ne sme biti takšna, kakor so jo pred meseci pričele neke ugledne ljubljanske dame, namreč, da je ostalo le pri mnogih besedah na enem samem sestanku.

• Danes častnika Propagandnega društva ob 20 v veliki dvorani hotela Union

Razprava o poneverbi v Strojnih

tovarnah stopila v novo fazo

Kazensko poslopanje proti Govekarju Karlu uvedeno

Ljubljana, 15. dec.

Nadaljevanje razprave proti obtoženima Anici Strikbergerjevi in Florjančiču se je vršila včeraj popoldne v znamenju mrzlične napetosti in vročičnega pričakovanja med zbrano publiko. Kakšen bo rezultat? — to je bil vprašaj, ogromen, od tal do stropa segajoč vprašaj, okoli katerega se je sukalo vse zanimanje in uganjanje prisotnih. Toda tudi današnja razprava še ni prinesla razčiščenja afere, ki je dvignila toliko prahu po vsej Sloveniji in ki je senzacija dneva.

Ce je bil v ponedeljek v smislu našega poročila v razpravno dvorano št. 70 »navala«, je bil včeraj praveci naskok mogočne armade radovednecev oblega spola na duru male sodne dvorane v drugem nadstropju. Vstop v dvorano je bil popoln dovoljen samo proti vstopnicam, ki jih je sodna uprava izdala v zelo omejenem številu.

Razprava se je začela s četrtino zamudo ob četrti na 5. Ze takoj začetek razprave je prinesel majhno senzacijo. Zastopnik drž. tožila dr. Fellacher je predlagal, naj se postopanje zoper obtoženo Strikbergerjevo izloči in se jo izpusti na svobodo, ker ne obstaja nobena nevarnost, da bi pobegnula. Ta predlog je drž. pravdnik dr. Fellacher utemeljeval tako: To predlagam zaradi tega, da ne bo mogla pasti niti senca suma na državno tožilstvo, da postopa drugače z obtoženo Strikbergerjevo kakor z osumljenim Karlom Govekarjem. Obenem je zastopnik drž. tožila predlagal, naj se osumljenemu Karlu Govekarju, bivšemu ravnatelju Strojnih tovarn in livarn, šefu obtožene Strikbergerjeve, vzame potni list ter se postopa proti njemu kot z obtoženo Strikbergerjevo. Pri zadnjih razpravah se je namreč nagrmadilo toliko gradiva proti njemu, da je stvar zrela za kazensko poslopanje.

Na predlog drž. pravdnika se je oglašil k besedi branilec obtožene Strikbergerjeve, dr. Tuma in izjavil: »Imam danes zadoščenje, da se je mojemu prvotnemu predlogu pridružil tudi državni tožilec.« V nadaljevanju je dr. Tuma poudarjal, da sloni ves proces proti obtožencem na knjigovodstvu. »Edini dokaz so knjige! Predlagam, da se pregledajo izveščki Prašedionice o njenem poslovanju s Strojnimi tovarnami, da se dožene, kako se je primanjkljaj polagoma stopnjeval in da se razjasni način, kako so se izstavliali boni za potne stroške ravnatelju Govekarju in kako so se ti boni krili.«

Sodnik: »O predlogu bomo sklepali pozneje.« Drž. pravdnik dr. Fellacher predlaga nato še zaslišanje izvedenca Zelenika Franca, knjigovodje v Tobačni tovarni v Ljubljani.

Dr. Oblak, branilec obtoženega Florjančiča: »Ce je za obtoženo Strikbergerjevo potrebna dodatna preiskava, je potrebna tolikanj bolj za obtoženo Florjančiča glede polnih stroškov. Apeliiram na lojalnost g. državnega pravdnika, ki je s predlogom za izločitev kazenskega postopanja proti Strikbergerjevi pokazal lepo gesto in ki gotovo nima nobenega namena neenako postopati, naj se tudi Florjančiča vsaj do konca te razprave izpusti iz preiskovalnega zapora ter se postopanje zoper njega izloči, da se pregledajo medtem njegovi izdatki glede provizije in potnih stroškov.«

Drž. pravdnik: »Popolnoma iskreno mislim. A glede Florjančiča je dosti preiskave. Njegove manipulacije so bile tako enostavne, da so jih izvedenci medtem že lahko pregledali. Predlagam, da se preiskava proti njemu konča in naj se izpusti na svobodo šele po izrečni sodbi, da bo lahko prijel priziv.«

Zastopnik Strojnih tovarn in livarn dr. Korun: »Ugovarjam temu, da bi se izpustila Strikbergerjeva iz zapora, ker je podana kolizijska nevarnost. Kar pa se tiče Florjančiča, smatram, da je stvar zrela za rešitev.«

Dr. Oblak: »Apeliiram na najprimitivnejši čut pravice.«

Drž. pravdnik protestira, sodnik pa razglasi rešitev predloga, s katero se obtoženemu Florjančiču odkloni izpustitev iz preiskovalnega zapora dočim bo Strikbergerjeva izpuščena že jutri.

Z izrazom hvalečnosti na obrazu je Strikbergerjeva prosila za besedo in izpovedala zanimivo novost. Ko sta stala skupaj z osumljenima Govekarjem pred preiskovalnim sodnikom, ji je Govekar zagrozil na sledeč način. Razburjen je zakričal nad njo: »Ne izdajajte me, ne lažite me, ne gonite dalje! Na te besede je zamahnil proti njej z roko, tako da je sam preiskovalni sodnik moral nastopiti v njeno zaščito in zagrozil Govekarju, da bo, če se ne bo obnašal dostojno, prisiljen poklicati v pisarno v obtoženino zaščito stražnika.

Nato je bil zaslišan kot edina priča pri včerajšnji obravnavi ing. Kohler Pavel, ki je izjavil sledeče: »Nastopil sem službo pri Strojnih tovarnah v mesecu aprilu leta 1925 in sem bil tam do meseca maja 1927, ko sem bil razrešen. Bil sem sprejet kot tehnični ravnatelj v pomoč ravnatelju Boncelju. Govekar je bil takrat komercialni ravnatelj. Službenih stikov z gospodično Strikbergerjevo nisem imel skoraj nič, ker sem imel opraviti s tehničnimi posli. Toliko pa vem, da smo imeli vsi zaupanje v njo.«

O kakšnem primanjkljaju v blagajni priči ni ničesar znano, prav tako ne ve, kdo je imel ključe od blagajne.

Sodnik: »Ali vam je kaj znano, na kakšen način so odpuščali Govekarja?«

Priča: »Mi smo govorili večkrat o tem. Ne vem, kaj so imeli proti njemu. Morda so bila kakšna osebna nasprotstva. Jaz za svojo osebo sem bil prepričan, da je bilo vse v redu. Glede njegovega poslovanja mislim, da ni bilo nobenega razloga za odpust.«

V nadaljnjem je priča izpovedal, da so v letu 1927 pregledali blagajno on, ravnatelj Kos in Verland. Ravnatelj Govekarja tedaj ni bilo zave. Tudi ob tej priliki niso opazili nobene ne-korektnosti, ker bi se ta mogla ugotoviti šele po knjigah. Priča misli, da se tedaj napravili tudi zapisniki.

Sodnik: »Ali vam je kaj znano glede potnih računov, če je Govekar dvignil kakšne vsote iz blagajne?«

Priča to potrdi z motivacijo, da so se službena potovanja takrat redno vršila. Nato pove, da je ravnatelj Govekar kasiral pri tvrdki Hiršl, ki se je takrat že »majala«, večje zneske. Koliko, ne ve. To se da ugotoviti iz knjig.

Sodnik: »V katerem letu je bilo to?«

Priča: »Koncem leta 1926. Kakor rečeno — bi se dalo to ugotoviti iz knjig.«

Dr. Korun: »Kje pa je se kasiral?«

Priča: »Ce je šel na drugo potovanje, je ob tej priliki obiskal razne trgovce in kasiral večje zneske.«

Drž. pravdnik: »Ali ste imeli kakšno potrdilo, da se je ta denar oddal?«

Priča: »Jaz mislim, da se je oddal v blagajno in se ne spominjam, da bi se za to zneske izdala kakšna posebna potrdila.«

Sodnik: »Ali je bil Govekar pooblaščen, da dviga denar v Prašedionici?«

Priča: »Kolikor se spominjam, je bil. Kakšne zveze je imela Prašedionica z livarno, mi ni znano. Znano pa mi je toliko, da so se različni zneski vknjižili.«

Drž. pravdnik: »Kako ste mogli podpisati vse te stvari?«

Priča: »Dva sta morala podpisati. Govekar je podpisal tehnične referate, jaz komercialne.«

Priča v nadaljnjem pripoveduje, da so nakazovali denar preko Prašedionice, ker so hrvatski interesi plačevali rajši preko Prašedionice. »Imeli smo o tem debato, iz katere se spominjam, da je predsednik vprašal, zakaj se ne vrši ves inkaso potom Jadranske dunavske banke.«

Sodnik: »Vam je kaj znano glede delavskega fonda?«

Priča zanika. Glede Florjančiča pa izjavi, da ni imel nobenega stika z njim.

Dr. Korun: »Kdo je blagajniško kartoteka parafiral?«

Priča: »Nekaj časa jaz.«

Dr. Korun: »Ali ste takrat tudi šteli denar?«

Priča: »Ne.«

Na vprašanje izvedenca za knjigovodstvo je priča odgovoril: »Znano mi je, da je ravnatelj Govekar v nujnih slučajih dajal denar tudi ob nedeljah. Kje je jemal denar za te predumje, ne vem.«

Dr. Korun: »Ali se je kdaj zgodilo, da bi kdo dobil posojilo, ne da bi bil podpisal kakšen bon?«

Priča: »Mogoče je tudi, da so se taki zneski zabeležili na Govekarjevo ime.«

Drž. pravdnik: »Govekar pravi, da je 60 krat v letu potoval.«

Priča: »To je mogoče. V Zagrebu je bilo več poslovnih zvez.«

Sodnik: »Ali vam je iz privatnega Govekarjevega življenja kaj znano? Tako glede raznih pojedin v pisarni.«

Priča: »O tem ne vem nič. To so bile menda same čenče.«

Nato je bil klican v dvorano osumljeni Govekar Karol.

Drž. pravdnik: »Poleg predloga, da se izloči postopanje zoper Strikbergerjevo, predlagam, da se sodnijsko postopanje proti osumljenemu Govekarju danes preloži.«

Govekar je medtem stopil k sodni mizi, samozvestno položil aktovko nanjo, jo odprl, vzel razne spise iz nje in jih razgrnil po mizi. Potem je dejal: »Predlagam, da se pregledajo knjige po strokovnjakih in se ugotovi, da je bil takrat denar živ. Da ne bi bilo denarja v blagajni, je nesmisel.«

Drž. pravdnik je prekinil tok njegovih besedi z naslednjim: »Predlagam, naj oba obtožena, Strikbergerjeva in Govekar, pred preiskovalnim sodnikom izneseta vse svoje trditve, in sicer vpricho izvedencev. G. Govekar nam danes lahko drži teoretično predavanje o knjigovodstvu, toda vse to nima pomena.«

Sodnik nato naloži osumljenemu Govekarju, da mu do danes, najkasneje do 10 izroči svoj potni list, nakar je Govekar odšel. Pri odhodu je sodnik še enkrat zaklical za njim: »Pa jutri ne pozabite na potni list!«

Obtoženi Florjančič je nato izrekel željo, naj se še enkrat zasliši sluga Urbančič in Štaub Viktor, poštni uradnik. Dr. Korun pa je predlagal še zaslišanje zvonarskega mojstra Karla Krušiča.

Razprava je bila nato preložena na današnji dan. Vršila se bo samo proti obtoženi Florjančiču.

Maribor

□ Oproščen. Zanimiva razprava se je vršila včeraj pred malim senatom okrožnega sodišča v Mariboru. Zagovarjal se je vpokojeni sprevidnik Franc Škrobar, katerega obtožuje obtožnica, da je nagovarjal Vinka Drozga, naj se ne udeleži volitev. Pregrešil se je s tem proti čl. 3 zakona o zaščiti javne varnosti in državno pravdnštvo je predlagalo kazeno po imenovanem paragrafu. Kot glavna priča je bil zaslišan Vinko Drozga, napram kateremu je obtoženec izustil inkriminirane besede, ki so ga spravile na obtožno klop. Obtoženec je zanikal, da bi govoril to, kar je navajal Drozga. Govorila sta le splošno o volitvah, nakar sta se razšla. Sodišče je Škrobarja oprostil, ker ni bilo mogoče polagati na izjave priče Drozga verjetnosti.

□ Za pest paprike v obraz — eno leto robjie. 59 let star je Josip Bezenšek iz Gabrova in 19 krat je bil že predkaznovan radi najrazličnejših deliktov, predvsem radi prestopkov proti tuji lastnini, pa ga življenje še ni izučilo. Včeraj je ponovno stal pred sodniki mariborskega senata radi prestopka, katerega gotovo ne bo imel več veselja še kdaj ponoviti. Bilo je dne 18. avgusta, ko je eskortiral policijski stražnik Ciril Hren obtoženca s policijske stražnice v jetnišnico. Na potu v Vetrinjski ulici pa je šinila roka obtoženca nemudoma v žep, zagrabila pest paprike in že je imel stražnik žgoč prah v očeh, da je bil za hip slep. Bezenšek je skušal izrabiti nastalo priliko ter pobegniti, ni pa računal s požrtvovalnostjo stražnika, ki je kljub pekoči bolečini obdržal svojega jetnika ter ga obvladal. Pred sodniki je obtoženec priznal svoje dejanje ter prejel zato strogo kazeno enega leta robjie.

□ Rabite nageljne, vence, šopke, kličite telefon 27-06 Vrtnarstvo — Jemec — Maribor.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom javljam tužno vest, da je gospod

Anton Simončič

v torek 15. dec., po kratki, mučni bolezni, v starosti 65 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek 17. dec. ob 2 popoldne, iz hiše žalosti, Galjevic 204.

Rajnika priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, dne 16. dec. 1931.

ZALUJOČI OSTALI

Dnevna kronika

Koledar

Sreda, 16. decembra: Kvaterna sreda; Albina, devica mučenica. Prvi krajec ob 23.43. Herschel napoveduje lepo vreme.

Novi grobovi

† V Cerkljici je umrl g. Janez Mekinda dne 14. decembra, star 90 let. Pokojni je oče g. patra dr. Odilona. Naj počiva v miru! Preostali iskreno sožalje!

† V Zagrebu je umrl v najlepši moški dobi 39 let po kratki in hudi bolezni dr. Andrija Brič, okrajni san. referent v Brinju (Lika). Pokopan je bil 12. t. m. v Brodu na Savi v rodniško grobnico na ondotnem pokopališču. Zapušta ženo, ki je Slovenka, roj. Radešček, in troje nedorastlih otrok. Bil je sin znanega hrvatskega rodoljuba in brodskega zdravnika ter brat hrv. pisatelja Zv. Briča. Prizadetim naše sožalje! N. v m. p.

SMUČARJI!

ŠPORTNIKI!
Predno se odločite za nakup smučk, palic, vezit itd. zahtevajte brezplačni zimsko-sportni cenik od tvrdke **Ivan Sovnik - Kranj**
CENE BREZKONKURENČNE!

Osebnosti

== Vojaška odlikovanja. Odlikovani so z redom Jugoslovanske krone petega razreda rez. inženjerski kap. I. razr. Vladimir Sterk; s kolajno za vojaške vrline inženjerski podporočnik Konstantin Pogojski, rez. inž. podporočnik Stanislav Planinšek, rez. inženjersko-tehnični podporočnik Ivan Bajin in rez. nižja voj. uradnika IV. razr. inženjersko-tehnične stroke Milan Potočnik in Leopold Ebenšpanger; z zlato kolajno za vestno vršenje službe inženjerski naredniki Anton Mrčun, Vinko Horvat in Stanislav Simebnik; rez. inženjerski naredniki-dijaki Ljudevit Tončič, Nikola Rudić, Rudolf Gregorič, Ivan Pengov, Boris Kobe, Bruno Papeš, Dragotin Štambuk, Vinko Križaj, Anton Marek, Marijan Turki in Dragotin Švab ter inženjerski podnadredniki Krešimir Stimec, Slavko Kotrla, Alojz Božič in Stefan Vedrnjak; s srebrno kolajno za vestno vršenje službe redovi Josip Serbah 23. pešpolka, Emil Antič 31. pešpolka, Karol Prelovšek 37. pešpolka, Franc Kozmel 42. pešpolka in Stanislav Mrva 44. pešpolka dalje kaplar Franc Pintar in redovi Fridrih Najman, Jakob Hajzer, Viktor Drnovšek, Jakob Kern, Josip Kautman, Alojz Perčič in Anton Mere vsi od 1. pionirskega polka; kaplar Josip Has in redovi Zvonimir Jurčan, Alojz Benko in Joža Galuš od 2. pionirskega polka; kaplarska Cvetko Milčič in Josip Frank ter redovi Vinko Pukšec, Ivan Lauter in Slavko Potočnik od železniškega polka; redov Josip Kos od avto poveljstva ministrstva vojske in mornarice; kaplarska Alojz Bogdančič in Josip Fraj ter redovi Filip Cvigler, Konrad Lautenbah, Matija Souzer in Ludvik Kek od avto poveljstva III. armijske oblasti; redovi Ferenc Kováč, Alojz Rogan in Ivan Bauer od avto poveljstva V. armijske oblasti in s srebrno kolajno za meštanske zasluge majstor tesar Franjo Bulant.

Ostale vesti

— »Adventizem« je naslov aktualni publikaciji, ki jo je objavil g. univ. prof. dr. Snoj v založbi »Bogoslovne Akademije«. Avtor opisuje, kako je postala sekta »adventizma«, kako se je razvijala, kaj uči, in kako vrši svojo propagando. — Ker je začel širiti svoje nauke tudi med slovenskimi katoličani, smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo pred vsem gg. duhovnike in inteligentne katoliške lajke na publikacijo g. dr. Snoja; v njej bo našel katoliški čitatelj tudi potrebne podatke, kako naj zavarujemo naše ljudstvo pred novimi lažljivimi preroki. — Brošuro je dobili v prodajalni KTD (prej Ničman), Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2, ali pa potom knjigarn. Cena ji je 4.— Din. Toplo priporočamo. — Dr. J. U.

— Posledice celjske avtobusne nesreče. Sv. Pavel v Savinjski dolini, 14. dec. Poročali smo, da se gdč. Minkl Tomše pri katastrofi ni nič drugega pripetilo, kot da občuti notranje bolečine. Toda posledice niso izostale. V nedeljo jo je med drugo sveto mašo napadla slabost. Ker še do danes, ponedeljek, ni bilo nič bolje, so poslali po domačega zdravnika g. dr. Vinka Tajnška, ki je ugotovil živčne napade. Gdč. Ana Pikič-nova jo je prepeljala z avtomobilom v celjsko javno bolnišnico (živčni odtok).

— Trgovine v času praznikov. V smislu narredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratov, smejo biti trgovine v zmislu čl. 27. v nedeljo dne 20. t. m., to je nedeljo pred božičem, cel dan odprte. Glasom nove uredbe o praznikih, ki jo je izdalo ministristvo za notranje zadeve mora delo počivati cel dan na praznik kraljevega rojstnega dne to je v četrtek, dne 17. t. m. in na praznik sv. Stefana, dne 26. t. m. Načelstvo gremilja trgovcev.

— Na naslov poštnega ravnateljstva v Ljubljani. Dne 13. decembra je prejel g. K. iz St. Petra pri Novem mestu od svojega tovariša iz Ljubljane tole sporočilo: »Glede dnevnice za seje sem se informiral pri tov. blaginiku, ki je ugotovil sledeče: Dne 19. 11. je bil nakazan znesek 133 Din in dne 21. 11. pa znesek 202 Din. Ako drugega zneska nisi prejel, sporoči, da se bo na pošti urgiralo.« Ker omenjenega zneska imenovani še ni prejel, in ker je pred časom moral nekdo drugi čakati celih 81 dni, da je prejel iz Ljubljane odposlani denar, ne da bi dobil ček v podpis kot dokaz o potrditvi prejema in ker se nam čudno zdi, kako da neka druga oseba ni prejela iz Amerike pisma in v njem 5 dolarjev, kakor sta to Ameriki v redu dve njeni sestrini, ena na pošti v St. Jerneju in druga na pošti v Bruselch, prosimo, da naslov zadevo prouči in stavi krivca na odgovor.

— Kmetijski pouk po radiu. Odbor za kmetijsko radio predavanja sporoča, da se vrše v mesecu decembru t. l. še naslednja kmetijska predavanja: v četrtek, dne 17. decembra ob 18 nadaljuje inšpektor inž. Zidanšek predavanje »O razvoju živinoreje v Sloveniji po prevratu«. To predavanje se posebno priporoča vsem živinorejskim zadrugam in društvom, kmetijskim podružnicam ter občanskim in okrajnim kmet. odborom. — V nedeljo, dne 20. decembra ob 8 zjutraj predava vinarski referent inž. Zupanec o predmetu »Ravnanje z letosnjim vinom s posebnim ozirni na zmanjšanje kislin«. Za to predavanje se razen vinogradnikov zanimajo naši gostilničarji in restavraciji. — V nedeljo 27. decembra ob 8 zjutraj predava referent za zadrugi-

stvo, g. ravnatelj dr. Jože Bohinje o predmetu »O važnosti zadrug za kmetisko gospodarstvo«.

— Trebuh mu je razparal. V noči od nedelje 13. t. m. na ponedeljek so kuhali pri 28-letnem posestniku Francu Deželaku v Slivnem, občina Sv. Krištof nad Laškim, žganje. Proti jutru je gospodar zadremal pri peči, sosedov hlapec je pa postal čedalje bolj nadležen. Na vse zadnje je gospodarjeva žena poklicala svojega moža, ki je vrgel nadležnega skozi vrata. Potem je pa stopil za njim na dvorišče, da bi se prepričal, kam da je odšel hlapec. Ta trenutek je porabil hlapec ter je sunil Deželaka z nožem v trebuh, ki mu ga je preprezal v širini 1 decimetra, da so ranjenci čreva izstopila. Prepeljali so ga z rešilnim avtomobilom celjskega reševalnega društva v javno bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Čeprav je njegovo stanje resno, imaj. zdravniki upanje, da ga ohranijo pri življenju.

— Ustavljeno kazensko postopanje. Z ozirom na svojačasno vest, ki jo je prinesel naš list, da je g. Nalar Jernej, banovski cestar v Podgradu, dne 29. oktobra pri gostini izvršil razbojniško (roparski napad) nad posestnikom Godec Janezom, objavljamo resnici na ljubo, da je deželno sodišče v Ljubljani ustavilo zoper g. Nalar Jerneja vsako kazensko zasledovanje vsled dozdnevne roparskega napada, ker ni bilo v svrhu nadaljevanja preiskave nikake osnove, še manj pa dokaza. Upamo, da je s tem gdu. Nalarju zadošeno.

— Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobe, pomanjkanju spanja, srčnih težkočah, tišanju v prsih pospeši naravna »Franz-Josef« grenčica izdatno kroženje krvi v spodnjem delu telesa in pomirljivo učinkuje na spalovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se izobno obnese »Franz-Josef« voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samotorove kanala debelega črevesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

— Sadržarska podružnica na Viču priredi v četrtek, dne 17. decembra 1931 ob 7. zvečer v šoli sadjarsko predavanje. Višji sadjarski nadzornik v p. g. Humek nam bo povedal o sadjarskih delih v sedanjem letnem času.

— Primerno darilo za dijaka višjih razredov. Srednješolski učni načrt zahteva od dijaka, da pozna v izvorniku ali dobrem prevodu tudi tuja slovstva, vsaj njih vrhove. Iz angleščine imamo doslej izborne prevode Šekspira, Dickens, Galsworthyja i. dr., nismo pa imeli še nič A. Tennysona, ki je bil Poeta Laureatus v dobi kraljice Viktorije. Pravkar pa je izšel njegov sloveči Hench Arden, poetična povest v angleških peterostopnih jambih brez rime. Naše prosvetno ministristvo je z odlokom 7. julija 1927, št. 23.921 srbski prevod (J. Jovanovića Zmaj iz l. 1880.) določilo za domače čtivo za V. gimnazijski razred. V slovenščino je zdaj to delo prevzel dr. Jož. Debevec. (Izšlo najprej v »Vigredic« letos.) Knjižica ima sedem strani uvoda o pesniku, 34 strani teksta ter štiri slike (dve zelo posrečeni ilustraciji H. Smrekarja). Stane trdo broširana 8 Din. Dobi se pri upravi »Vigredic« ter v Jugoslovanski knjigarni.

— Teoretična in praktična tamburaška šola, spisal prof. Marko Bajuk, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvoda Din 40.—. Na mnogobrojne želje naših tamburaških zborov je Jugoslovanska knjigarna izdala pričujočo tamburaško šolo, ki je prva v slovenskem jeziku. Spisal jo je strokovnjak, ki pozna in spada med prve poznavatelje tega glasbila. Šola nudi prav vse, kar mora znati in vedeti igralec, ki hoče postati dober tamburaš. Obsega veliko glasbene teorije, popis vseh tamburaških glasbil, nudi veliko zgledov in praktičnih nasvetov glede sestave tamburaških zborov itd. Zalibog da so pri nas ravno vsled pomanjkanja dobre tamburaške šole, tamburaški zbori skoro utihnili. Saj smo imeli bore malo tamburaških šol in še te so bile zelo pomanjkljive in v tujem jeziku pisane. Prepričani smo, da se bodo ravno na podlagi izvirne šole naši tamburaški zbori zopet oglašili, iznova pričeli temeljito gojiti tamburanje v prosveto naroda.

— Gospodična, gospodična! Napišite na listek: »Lavendel-Orangenc« kaselo iz Drogerije Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5 in nastavite ta listek na okno — potem pa kar počakajte in se veselite.

Ohledele obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna Jos. Reich.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 16. decembra: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Dr. Reya: O morju. — 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Ruščina. — 19.30 Elbin Boje: Narodno obrambno delo. — 20.00 Literarna ura: Gustav Strniša čita svoja dela. — 20.30 Godba Sokola I. — 21.30 Samospevi gosp. Marjana Russa. — 22.05 Koncert 11 letnega violinista Mirana Viherja. — 22.30 Čas in poročila.

Četrtek, 17. decembra: 10.00 Proslava roj. dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. (izvajajo učenke Mestne realne gimnazije). — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. 17.00 Plošče. — 18.00 Ing. Zidanšek: Živinoreje. — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 19.00 Dr. Anton Bajec: Italijansčina. — 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 20.00 Prenos iz Zagreba: Koncert Strossmayrjeve pevške župe. — 22.00 Čas in plošče.

Drugi programi

Četrtek, 17. decembra.

Belgrad: 9.00 Prenos službe božje iz Saborne cerkve. Slavnostni koncert v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. — 12.30 Radio orkester. — 20.00 Narodne pesmi. — 20.30 »Zadužbina«. — 22.20 Zabavni koncert. — Zagreb: 11.30 Plošče. — 17.00 Balalajka. — 20.00 Koncert. — Budapest: 12.05 Pesmi. — 17.30 Radio orkester. — 19.30 Ogrske pesmi. — 20.30 Belgijski evropski koncert. Večerni koncert. — Dunaj: 13.10 Komorna glasba. — 20.30 Belgijski evropski koncert. — 22.15 Plesna glasba. — Rim: 13.40 Radio kvintet. — 17.30 Vokalni in instrumentalni koncert. — 21.00 Instrumentalni koncert. — Milan: 20.35 Operni prenos. — Langenberg: 20.30 Belgijski evropski koncert. — 22.05 Nočni koncert. — Stuttgart: 20.05 Orkestralni koncert. — 21.00 Romantične uprizoritve. — 22.50 Ruska glasba. — London: 20.30 Belgijski evropski koncert. — 23.35 Plesna glasba. — Berlin: 20.15 Večerni koncert. — 21.10 »Kattet, igra. — Praha: 20.30 Belgijski evropski koncert. — Toulouse: 21.15 Plesna glasba. — 21.45 Argentinski orkester. — 23.30 Simfonični koncert. — Trst: 13.00 Pestrta glasba. — 21.00 Vokalni koncert. — 22.25 Plošče.

Celje

»Vincencijska konferenca ima drevi v svojih prostorih redno tedensko sejo. Ker se je oglašilo zopet mnogo revežev, naj se člani seje polnoštevilno udeležijo.

»Čebelarstva podružnica za Celje in okolice bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 20. t. m. ob 3 popoldne v občinski posvetovalnici na Bregu. Člani se vabijo na polnoštevilno udeležbo.

»Otroška predstava. V nedeljo 20. t. m. popoldne priredi dramatično društvo v Mestnem gledališču pravilno igro v 5 dejanjih »Pogumni Tonček«. Začetek predstave ob 4 popoldne. Cene so znižane.

»Mestno kopališče. Uprava mestnega parnega in kadnega kopališča naznanja, da bo kopališče v dneh pred prazniki in sicer od ponedeljka 21. t. m. do vštete četrtka 24. t. m. odprto ves dan.

»Bodeče žice ob javnih potih. Navzlic razglasu okoliške občine, s katerim se prepove zagraditev vrtov, travnikov in drugih parcel ob javnih potih z bodečimi žicami, se nahaja v okoliški občini še vedno precej takšnih objektov ob javnih potih, ki so zagrajeni na omenjeni prepovedani način. Prosimo občinski urad, da zahteva od prizadetih lastnikov, naj zadevo uredijo v smislu omenjenega razglašja.

»Tatvina kolesa. G. Walter Rauch, trgovec v Celju, je prijavil pri predstojništvu mestne policije, da mu je bilo ukradeno v ponedeljek 14. t. m. okrog pol 7 zvečer iz veže pri dr. Pinterju, popolnoma novo moško kolo znamke Steyer, 2500 Din vredno. Kolo je temnozrbe barve, sedež s tremi peresi in plašči Michelin. Svari se pred nakupom.

»Otvoritev nove mesarije v Gaberju. Pri okrajnem načelstvu je prošil za odobritev obratnih prostorov za mesarijo v njegovi novo grajeni hiši v Gaberju, g. Horvat Avgust. Komisijonalni ogled je razpisan za soboto 19. t. m.

»Zlata nedelja v Celju. Zadnja nedeljo pred božičnimi prazniki, to je 20. t. m. bodo trgovine v mestnem območju celjskem, vsled sklepa letošnjega rednega občnega zbora 11. marca, odprte samo popoldne od pol 8 do pol 13. Gremij trgovcev.

»Slikarska razstava. Akademski slikar g. Miroslav Modic priredi v času od četrta 17. t. m. do božice v dvorani Mestne hranilnice na Kerkovem trgu, razstavo svojih slik. Razstavljenih bo okrog 50 slik in sicer oljate, akvareli, pasteli in grafike. Nabavila se bodo lahko za primerne cene lepa božična darila.

Ruff-karamele

so splošno priljubljene!

Braslovče

Kakor je »Slovenec« že poročal, je postal žrtev velike avtobusne nesreče v Medlogu pri Celju tudi Ivan Krefl, posestnik v Braslovčah. Prepeljali so ga na dom in v soboto 12. t. m. se je vršil ob desetih pogreb. Udeležba je bila zelo številna in množica je z velikim sočutjem spremljala še tako krepkega moža na kraj mira. Pokojni je bil član domačega lovskega društva, ki je svojemu prijatelju tovarišu oddala na pokopališču salvo v slovo. Par besed mu je izpregovoril v slovo g. župnik, istotako g. šolski upravitelj Lužin. Pokojnemu mir božji, njegovi težko prizadeti rodbini pa naše odkrito sožalje.

Ptuj

Strahovitim poškodbam podlegel. K notici pod tem naslovom, objavljeni v naši nedeljski številki z dne 13. t. m., sporočamo, da je napadeni Alojzij Topolnik strahovitim poškodbam podlegel. Preiskovalni sodnik ga je še pravočasno mogel zaslišati. Pogled na žrtev je grozen. Glava je črna vsled neštevilnih udarcev z latami; lobanja počena, kar je povzročilo smrt. Napadaleci — zverine, in sicer Franc Kavčič, Jurij Verzel in Franc Vrtnjak, pos. sinovi iz Sovjega, so že izsledeni in izročeni sodišču v Gornji Radgoni.

Odgon. Zaradi nemoralnega življenja je bila odpravljena odgonski potem v svojo domovinsko občino Slovensko Bištrico M. T., 26 let stara natkarija. Imela je opetovano posla s policijo radi tega.

Tatvina kolesa. Ivan Plohl, pos. sin iz Taradiža v Halozah, se je 14. t. m. pripeljal s svojim kolesom v Ptuj po opravkih. Za trenutke je pustil kolo pred trgovino Štrec, kjer je imel nekaj posla. Ko se je vrnil na kolo, kolesa ni več bilo. Tatvino je prijavil policiji. Kolo je znamke »Puch«, vredno 700 Din.

Gledališka predstava. Bralno društvo v Rogoznici priredi v nedeljo 20. t. m. ob pol 15 v dvorani gostilne Bračič igro »Domenc«. Je to igra v petih dejanjih s petjem.

Uboj v Muretineh. K naši tozadevni notici sporočamo, da se nahaja v zaporih tukajšnjega sodišča že šest oseb, ki so bile udeležene pri uboju Antona Tomažiča. Orožništvo zasleduje še ostala dva napadaleca. Seveda nobeden aretiranev noče biti kriv, vsi taji. O nadaljnjem poteku te zadeve bomo poročali.

Koroška Bela

Vsa naša občina, ki je povsem industrijska, živi v silni skrbi, kaj bo, ko se z dnem 24. decembra odpove delo vsem delavcem v Zelez. ind. tovarni na Javorniku — le nekaj jih bo menda ostalo v obratu. Le kaj bo z družinami, katere z dneva v dan živijo, ko zaslužka ne bo! Se stanovanja ne bo moglo plačati! Zupaštvo se trudi, da bi se vse to zlo zmanjšalo: posreduje pri tovarni, pri trgovcih in hišnih posestnikih. Ni čudno, da vlada veliko razburjenje, vendar izpozabilo se pa delavstvo ne bo.

Kot priprava na božične praznike se začno v sredo dne 16. dec. zvečer ob 7. v župnijski cerkvi duhovne vaje za vse stanovce. Vsak večer do nedelje bo glavni govor ob 7. zvečer in nato večernice. Vsako jutro na bo kratke govore med zornično mašo. V nedeljo zjutraj bo zaključni govor s skupnim sv. obhajilom. Vse te dni bo na razpolago tuj spovednik. Če sploh kdaj, je ravno v teh dneh ta priprava naravnost potrebna, da se potolažijo in poživijo od življenjske borbe utrujene duše.

Zvonovi pojo — pa ne veselo, mrtvaško pesem oznanjajo. V dveh dneh trije mrličji.

V nedeljo 13. dec. je bil v društveni dvorani zelo dobro obiskan sestanek Stokovne skupine kovinarjev, na katerem je poročal tajnik Jože Rozman.

Dopisi

Mežiška dolina

Kotlje. Bolezen je priklenila na bolniško posteljo našega priljubljenega župnika g. Serajnika. Bog mu daj čimprej zazeljeno zdravje. — Ogenj je v nedeljo, dne 13. t. m. ponoči izbruhnil pri Renjerju. Kljub takojšnji pomoči, je uničil vsa poslopja in ves pridelek.

Dravograd. Ob obali in tik dravskega mostu otvori ga. Marija Juhart moderno opremljeno brezalkoholno kavarno v novo zgrajenem poslopiju. — Zadnji posestnik starinskega gradu Puchenstein pri Dravogradu je gospodaril tako, da je v preteklu petih let napravil vse imetje, ki se je cenilo na 8 milijonov dinarjev. Sedaj zahtevajo upniki radi prezadolžitve prisilno prodajo tega posestva. Govori se, da bo prevzel grad in posestvo največji upnik, industrijalec g. Teslić.

Guštanj. Smučarski klub »Guštanj-Kotlje« namerava prirediti v zimski dobi tekmo smučarjev v večjem obsegu. Prav tako, bo vsaj nekaj življenja prišlo v našo puščobo in morda ostane tudi nekaj prepotrebne drobiža v rokah domačinov, ki danes grozno trpijo radi vseobče krize.

Šoštanj

V Prosvetnem društvu se opaža živahno delovanje. Dramatični odsek pripravlja za Silvestrovo znamenito belgijsko dramo izza svetovne vojne »Stilmondski župan«. — Fantovski krožek je imel nedeljo, dne 13. decembra svoje 18. predavanje v letošnjem poslovnem letu. Predaval je urednik »Domoljuba« g. Kosiček iz Ljubljane o tisku s posebnim ozirni na današnje razvane družbene razmere. — Tudi dekliški odsek, ki je številčno najmočnejši — šteje čez 150 članic — ima v nedeljo svoj mesečni sestanek s petjem, predavanjem in crtanjem, prizorom.

Umrla sta Valentin Delobst, posestnik v Topolnici in Barbara Osir, posestnikova žena v Ravnah. — N. v m. p.

Kamnik

Predavanje o Simonu Gregorčiču bo v četrtek dne 17. t. m. ob 8 zvečer v Kamniškem domu. Predavanje, ki ga spremlja mnogo krasnih slik, bo imel g. prof. I. Dolenc. Opozorjamo Kamničane na to spominjsko proslavo našega slovenskega pesnika.

Kmetijsko filmsko predavanje. V nedeljo dne 13. t. m. se je vršilo v Gasliškem domu filmsko predavanje na inicijativno Sadjarske podružnice v Kamniku. Predaval je g. Katoč o umetnih gnojilih. Udeležilo se ga je okoli 120 kmetov iz okolice. Po predavanju se je vršil občni zbor Sadjarske podružnice, ki je po poročilih zopet izvolila stari odbor z znanim sadijem nadučiteljem g. Primožem na čelu. Kamniška podružnica je pokazala, da je tudi v preteklem letu storila, kar je bilo v danih razmerah mogoče. Udeležila se je Sadjarskega sejma in pri tem navezala stike s trgovci a sadjem. Priredila je tudi lepo uspeh poučen izlet v Maribor in št. Jurij, ki gotovo ne bo ostal brez uspeha. Prihodnje leto namerava obiskati šolo na Grmu pri Novem mestu.

Novo mesto

Povodom rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. priredijo aktivni in rezervni oficirji dne 17. t. m. v salonu hotela Windischer družabni večer s sodelovanjem orkestra. Udeležba je za gospode oficirje obvezna. Ostalo občinstvo je vljudno vabljeno. Posebnih vabil in vstopnine ni. Obleka promenadna. Začetek ob 20.

Pomladek Rdečega Križa tukajšnje meščanske šole prelaga svojo prireditev, ki bi se imela vršiti v četrtek, 17. t. m. ob 8, na sredo, 16. t. m. ob isti uri radi družabnega večera tukajšnjega častniškega zbora.

Schillerjeve »Razbojnice« so igrali v soboto 5. in v nedeljo 6. decembra člani dijaške srednješolske organizacije »Vesne« na odru Prosvetnega doma. Ta klasična drama velikega nemškega pesnika je po imenu pač dovolj znana; v srednjih šolah je vsaj v odlomkih čitajo kot dragocen biser nemške literature. Slika gigantski boj med strahotno zlobnim Francem in njegovim bratom Karlom, razbojnikom, ki ni razbojnik, temveč idealen mladinec, Amalija ljubimec, in mu je razbojniška tolpa nujno zlo. Med obema stojita oče in Amalija, katerih tragična usoda človeka v dno duše prerese. — Med razbojniki je poseben tip Spiegelberg, ki neprestano spletkari, dokler ga spletko ne ugonobe. — Drama močna in težko delo, ki se ga ne morejo lotiti kakšni povprečni diletantje.

Režirana je bila z izrednim razumevanjem in tako enotno ubrano, da je dejanje živelo brez prestanka tople v poslušalcih. Nič ni bilo dolgočasnih scen, nič nepotrebnega deklariranja, vse je bilo ravnotako prav, in nič ni motilo. Režiser je sam od sebe vpletel v dejanje par romantičnih scen, ki so še bolj živo osvetlile nasprotje med Karlovo duševnostjo in njegovim razbojniškim početjem. — O igralcih se mora reči, da so bili svoji vlogi kos, večina celo v odlični meri. Saj vemo že od prej, da je v vrstah »Vesne« dokaj igralških talentov, ki jim je treba samo skrbne in varne roke, pa se kretajo na odru kot bi bili tam doma. Vendar so nas trije novi prijeto presenetili. Karlovo igro smo občudovali, Franc je svojo vlogo do malenkosti dobro igral. Amalija je težke scene (in takih ima dovolj) naravno podala in ves čas živela vlogi. Tudi oče se je dobro podal v igro svojih sinov. To ni bilo igranje — bilo je gorko življenje, ki je seglo do srca. Razbojniki so bili vsi prav dobri; v maski in igri odlična sta bila Spiegelberg in Roller. Tudi vse druge vloge so bile v prav dobrih rokah. »Vesne« in g. Stanku Potokarju iskreno čestitamo k tolikšnemu uspehu!

Igranje zasluži vso pohvalo, manj zadovoljni pa smo bili pri nekaterih igralcih z izreko, ki je zelo važna. Premalo so pazili na lepo izgovarjavo in so s tem kazili našo lepo slovenščino. V bodoče želimo tudi v tem oziru pazljivosti, da ne bi kvarili jezika.

Št. Jernej

Misijonska razstava. Misijonska razstava, ki se je vršila v preteklih dneh, je vzbudila mnogo zanimanja in pažnje za uboge poganke rodove. Naj bi to zanimanje ostalo trajno in poživilo v nas smisel tudi za dejansko ljubezen, ki je poleg duhovne, misijonarjem in poganom, nadvse potrebna!

Jubilej Marijine družbe. Tukajšnja Marijina družba je te dni praznovala 30 letnico svojega obstoja. Za ta lepi jubilej se je vršila v Društveni dvorani krasno uspešna akademija z bodrilnimi govori, doklamlacijami in petjem. — Bil je lep dan in val številni izrazi ljubečih src so izzveneli v eni sami želji in prošnji: Marija, naša dobra mati, čuvaj in varuj naš mladi slovenski rod!

Borza dela visokošolcev

Berlin, decembra 1931.

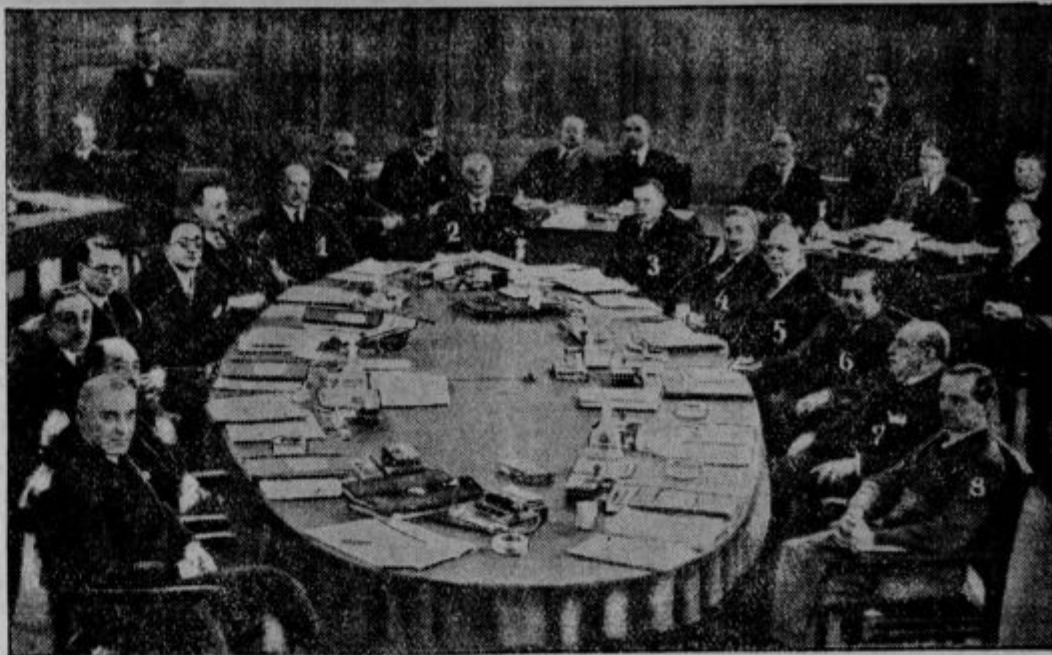
Berlinski visokošolci imajo svojo borzo dela, ki jo je vredno obiskati. Med dijaki vlada velika revščina. Borza ima v vsakem poljubnem trenutku na razpolago do 200 brezposelnih, na predhodnje telefonsko obvestilo lahko pošlje tudi nad tisoč za vsako delo pripravljenih študentov. Delodajalci, ki se zglasijo v uradu, morajo predložiti pisane zahteve. Stalnih služb je vedno premalo.

Veliko visokošolcev zapusti pouk: podvzajo se kot hlapeci na deželo. Graščaki in posestniki še vedno tožijo, da imajo premalo osebja. Rudarji in drugi industrijski delavci ne marajo tega zaslужka. Poleti nastavi železnica več dijakov pri sprejemanju prtljage na kolodvorih po letoviščih s 4 markami dnevnega zaslужka: to je velika sreča. Berlinski nosači, snažileci parketov, prodajalci vstopnic po kinematografih, raznašalci reklam in slične zaslужijo samo po eno marko. Visokošolci razkazujejo Berlin turistom, služijo kot nočni čuvaji, varujejo stanovanja odsotnih strank, stepajo preproge itd. Gledališče nudi večkrat prijeten zaslужek. Mladenič, ki pleše v huzarski uniformi, dobi po tri marke od vsake operetne predstave in si ne želi ničesar boljšega. Pri

otvoritvenih predstavah morajo dijaki pridno ploskati in klicati na oder režiserja, avtorja, igralce — tudi to ni težko in tudi ne zastonj.

Neka družina v predmestju Pankovu se je zadnjič zbrala pri stari mami, da bi proslavila njen rojstni dan. Ugotovila je, da sedi pri mizi 13 povablencev. Stiri najstega so takoj poklicali iz visokošolske borze dela in mu plačali izdatke za cvetje in vožnjo.

Božični prazniki tudi odpirajo nove izglede. V nekem marionetnem gledališču je nenadno obolev Gašperček, ki ga je takoj nadomestil kandidat medicine. Visokošolci, ki se pripravljajo na izpit iz primerjalnega jezikoslovja, je povabljen v oddelek za igrače velike univerzalne trgovine. Predvajati mora kipeem ves dan nov pripomoček za izpihovanje mehurčkov iz mila. Vadi se zdaj v prostorih borze v tej umetnosti in se veselo smeje. Njegov tovariš filozofsko pripomi: »Kaj zato! Saj je vse naše življenje en sam mehurček iz mila!« Nato se pokrije in stopi v strnjene vrste. Sto dijakov gre danes v antropološki zavod, kjer potrebujejo znanstveniki za nek poskus natančen premer njihovih lobanj. Vedno prihajajo novi zaslужka željni tovariši: antropologi bodo plačali po tri marke za lobanjo!

V Baslu v Švici se vršijo važna mednarodna pogajanja za ureditev nemških reparacij v zvezi z motorijem. Delegati: Francoz Rist (1), Holanec Colijn (2), Nemec grof Schwerin-Krosigk (3), Nemec dr. Melchior (4), Američan Steward (5), Italijan Beneduce (6), Belgijec Francqui (7), Anglež Sir Layton (8).

Borba s tihotapci na visokem morju

Radi strašnih gospodarskih razmer se je tihotapstvo na nemški zapadni meji proti Holandiji neverjetno razvilo. Največ tihotapijo tobak, kavo in žito. Tihotapsko blago prevaja večinoma čete, do sto mož, ki so do zob oboroženi z najmodernejšim morilnim orožjem. Imajo na razpolago avtomobile in motorna kolesa ter celo oklopne avtomobile. V zadnjem času je prišlo do pravih pravcati bitk, v katerih je padlo že veliko žrtev na obeh straneh. V zadnjem pol letu so ugotovili nad 30.000 slučajev tihotapljenja.

Se težji slučaj se je zgodil na odprtem

morju. Holandske carinske ladje so zalotile ladjo »Venus«, ki je že dalj časa v službi tihotapcev. Ker se ni hotela udati, so jo pričeli obstreljevati. Petnajst topovskih krogel jo je zadelo in ladja se je potopila. Posadka trinajstih mož se je tedaj ukrcala v dva rešilna čolna. Eden pa se je takoj prevrnil in pod seboj pokopal vedjo tihotapcev kapitana Velickega. Drugi čoln pa je vihar pognal na visoko morje. Od žeje in lakote so štirje mornarji-tihotapeci umrli, dva sta bila pa še živa, ko so čoln z begunci slučajno našle druge ladje na odprtem morju.

Komunistični nemiri: dva mrtva

V nedeljo so komunisti hoteli božični velesejem izkoristiti za svoje namene in so na glavnem trgu v Hamburgu priredili shod in demonstracije. Ko je nastopila policija, je prišlo do bitke s kameni, nato z orožjem. Več policistov je bilo ranjenih, dva meščana pa ubita.

Puške za - žganje

Edini abesinski dnevnik, ki ga tiska na svoje stroške vladar Tafari, je napovedal vojno »tedžuc, narodnemu žganju. List pravi, da ogroža pijančevanje razen družinskega življenja tudi državno varnost. Črni vojaki so v mnogih slučajih krčmarjem zastavili puške, da bi plačali žganje. List zahteva prepoved »tedža« in opustitev krčem, ki ne nudijo kosila ali prenočišča. Vladar se ne more odločiti na ta korak, ker se boji, da ne bi razdražil bogatih veleposestnikov, ki kuhajo pijačo. Zato se je lotil boja v tisku, da bi pripravil ljudstvo na reformo.

Film v cerkvi

Newyorški listi poročajo, da privabi protestantska cerkev Pensilvanske univerze dvojno število obiskovalcev, odkar se poslužuje kinematografa. V nedeljo nadomešča navadno pridigo film s prizori iz Kristusovega življenja. Istosčasno predvaja gramofon različne himne, in je množici na razpolago tudi besedilo.

Smešnice

Med zdravniki

»Zakaj tako slabe volje, gospod kolega?«
»Kaj bi ne bil! Pomislite, imam bolnika, ki ga že dve leti zdravim radi zlatice, pa se končno izkaže, da je bolnik Kitajec.«

Otroška modrost

»Da, moj mali, otroci morajo biti pridni. Fantek sedmih let mora biti že ob sedmih v postelji, osmih let že ob osmih...«
»Ti potem sploh nikdar ne greš spat, tetka?«

Izgovor šoferja

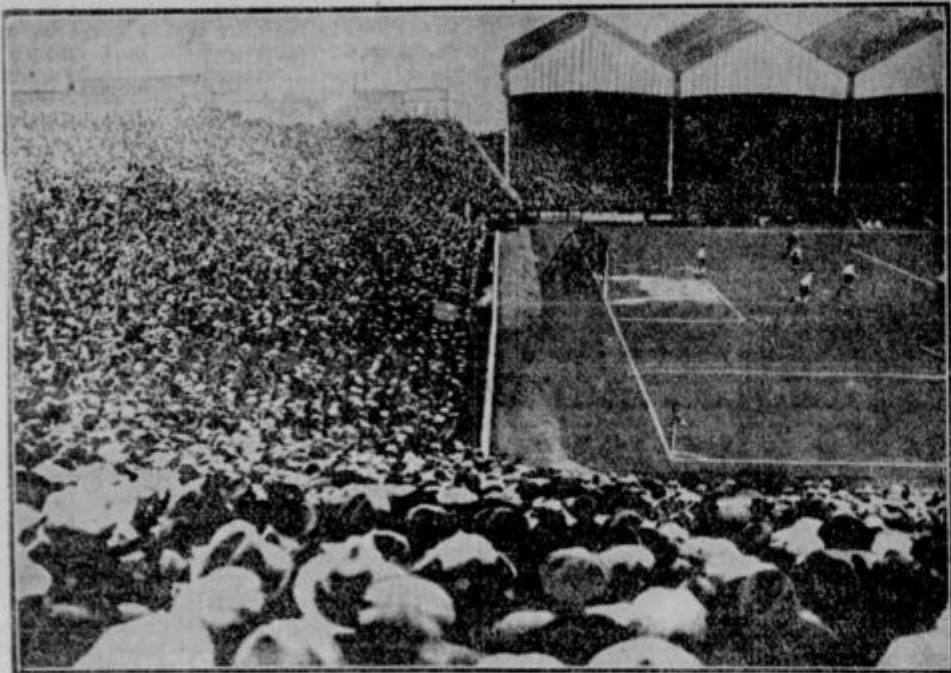
»Dokazano je, da ste pred nesrečo zelo drveli.«
»Odkritosrečno povedano, gospod sodnik, zavore na avtomobilu niso delovale, pa sem drvel domov, da jih popravim.«

»Obtoženec, če priznate, da ste vlomili, bo kazni milejša.«
»Če mi pa ne boste mogli dokazati, bom pa celo oproščen.«

»Koliko je star človek, ki je bil rojen l. 1896?«
»Moški ali ženska, gospod učitelj?«

»Včeraj sem kupil tri steklenice izbornega vina, da jih podarim ženi za božič. Prosim, ne pripoveduj o tem.«
»Jo misliš seveda iznenaditi?«
»Ne, ampak popil sem jih.«

»Mojo mamo ravno sedaj slika znamenit slikar.«
»To ni nič. Moja mama se pa vsako jutro sama barva.«

70.000 oseb se je kljub mrazu in dežju zbralo na igrališču, kjer se je vršila nogometna tekma med Anglijo in Španijo. Nepričakovano so zmagali Angleži nad španskim moštvom z rezultatom 7 : 1.

Zanimive šege Japoncev in Kitajcev

Praznik razbitih punč - »Dolarji« za mrtve

December je na daljnem Vzhodu namenjen počastitvi prednikov, ki tvori temelj verskega življenja. Japonci priredijo ta mesec v mestecu Nušisugamu blizu prestolnice posebno slavnost za deco. Po stari navadi prihajajo ta dan v Nušisugamo otroci iz vse Japonske, da pokopljejo razbite punčke. »Dan razbitih punčk« se prične z molitvijo in skupnim kosilom, pri katerem pripovedujejo otroci drug drugemu o vrlinah uničenih igrač. Nato sledi svečan pogreb, in budistovski žreči blagoslovijo nove igrače, ki so jih pripravili starši udeležencem praznika. Tako se igraje naučijo malčki častiti mrtve prednike.

Pri Kitajcih so ta mesec poplavljeni vse trgovine z denarjem za mrtve. To so navadni dolarski bankovci: samo zadnja stran je bela, da bi se preprečila zloraba. V Sanghaju lahko dobite velik kup teh bankovcev v nominalni vrednosti 200 tisoč dolarjev za tri ali dva srebrna dolarja. Trgovci se potrudijo prevpiti drug drugega: »Denar za vaše ugledne mrtve! Najcenejši denar. Sijajno gori, se do zadnjega vpepeli in lepi dim veseli vaše prednike!« S temi bankovci romajo Kitajci na pokopališče, ga sežigajo in se priporočijo duhovom prednikov v varstvo.

Muzej »tigra«

Stanovanje znamenitega francoskega državnika Clemenceaua, ki so ga Francozi imenovali tigr, so sedaj spremenili v muzej in je odprto za občinstvo. Vsi prostori so natančno tako urejeni, kakor so se nahajali ob smrti starega državnika. V njegovi delovni sobi še vedno stoji znamenita pisalna miza, ki je narejena v obliki podkve. Na njej gosja peresa, s katerimi je vedno pisal, in posodica z morskimi peskom, s katerim je sušil rokopise. Morski pesek so vsak dan donášali iz obalnega mesta Vendée. Na nočni mizi poleg postelje, na kateri je umrl, se nahaja knjiga »Zgodovina pepežev«. Odprta je točno na oni strani, kjer je moral pokojni radi hude bolezni prenehati s čitanjem.

Drzna demonstracija brezposelnega

V Florisdorfu pri Dunaju se je te dni zgodil slučaj, ki je razburil tamošnje prebivalstvo. Ko je bil promet najživahnejši, so opazili, kako pleza po cerkvenem zvoniku proti vrhu neznan možki v stalni nevarnosti, da mu spodrsne in da pade globoko doli na cestni tlak. Poklicali so rešilno postajo in ognjegase. Mož se za nje ni zmenil. Ko je prišel kakih 70 metrov visoko, se je ustavil in pričel z mogočnim glasom govoriti tisočglavi množici. V lepem govoru je orisal bedo brezposelnih. Tudi sam je brez dela in zaslужka. Ker niso pomagala nobena pota, je primoran na ta način prositi kruha in dela. Po ganljivem govoru je z veliko težavo in s pomočjo ognjegascev splezal z zvonika. Ta delavec brez dela je neki Maks Tratnik, doma iz Florisdorfa in so se ga po tem brezupnem dejanju usmilili. Našel je službo in s tem kruh.

Predstave za brezposelne

Berlinsko »Nemško gledališče« je dalo dober zgled. Priredilo je na miklavžev večer veselo predstavo za brezposelne. Delilo je vstopnice brezplačno. V natrpano polnem gledališču se je predvajala priljubljena komedija »Kapitan iz Kopenike«, in razen tega je dobil vsak obiskovalec belo kavo s kosom torte.

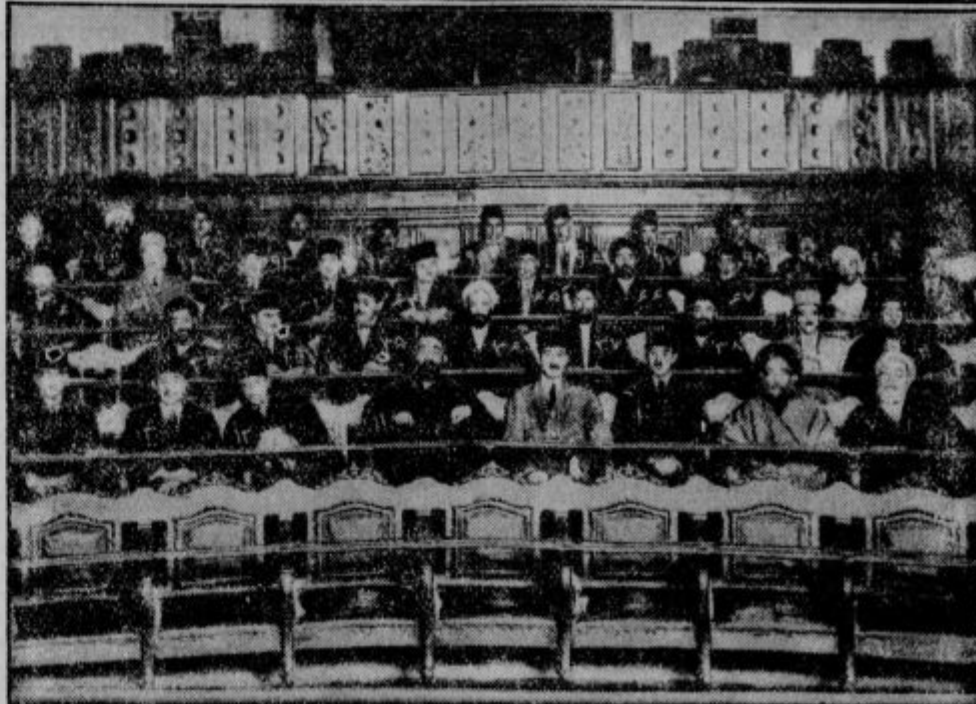
Imukaj, predsednik nove japonske vlade, ki je odpravila zlato valuto.

Prvi katoliški tednik na Japonskem

Pogajanja, ki jih je vodila tokijska nadškofija z ostalimi katoliškimi škofi, so dospela do ugodnega zaključka. Koncem meseca novembra je izšla prva številka tednika »Nippon-Katoriku Shinbun«, ki bo kot skupno glasilo japonskih katolikov in bo nadomestil vse dosedanje male liste. Urednika novega lista sta Candan, ravnatelj tokijskega semenišča, in Ugolino Noll, ravnatelj frančiškanske tiskarne in založništva v Saporu. Prva številka novega tednika je bila prodana v 10.000 izvodih.

Sovjetska univerza

Leningrajski listi poročajo, da je pričel s 1. decembrom samostojno življenje nov učni zavod: Univerza za inozemske jezike, ki je poprej delovala pod okriljem Glavnega pedagoškega instituta. Za sovjetske razmere je značilno, da šteje nova univerza tri oddelke: za pedagogo, prevajalce in komunistične agitatorje. Med obveznimi predmeti so poleg francosčine, angleščine, španščine tudi slovanski jeziki.

Perzijski parlament je pogorel. Pred par dnevi je v perzijskem parlamentu izbruhnil požar, ki je do tal vpepelil lepo zgradbo, v kateri so v zadnjem času zborovali od Rize Khana, perzijskega diktatorja imenovani poslanci. — Zgoraj: Zgradba parlamenta. — Spodaj: Pogled na poslednjo sejo pred požarom.

Naše socialno zavarovanje

Decembarska številka »Radniške Zastite« ob-
javlja zaključne račune Osrednjega urada za zavarova-
vanje delavcev v Zagrebu in njegovih krajevnih
organov za poslovno leto 1930, iz katerih posne-
mamo sledeče:

Bolniško zavarovanje je zaključilo z deficitom
od 3 milijonov dinarjev. Interesantno je, da je bilo
bolniško zavarovanje doslej vedno aktivno. Deficit
je z ozirom na prispevke neznaten, ker znaša komaj
nekaj nad 1% in se krije s prihranki prejšnjih let.
Kot vzrok deficiita navaja SUZOR gospodarsko krizo,
katera se je začela v sredini leta 1930.

Nezgodno zavarovanje je zaključilo z deficitom
od 11 milijonov. Ta panoga je bila že prejšnja leta
pasivna, tako da znaša celokupni deficit 31 milio-
nov. Kot vzrok deficiita navaja SUZOR poslovanje
sodišča delavskega zavarovanja, katero prisloja po-
nesrečnem višje rente nego jih je SUZOR določil.
Ta okoliščina je povečala kapitalno kritje za 10 milio-
nov in efektivno izplačane rente nad 2 milijona.
Pripomnimo, da je znašal prvotni prispevni tarif
za zavarovanje 8%, dočim znaša sedaj samo 6%.

Pokojniško zavarovanje se izvaja samo v ne-
znatnem obsegu za državne dnevničarje. Zaradi te
okoliščine SUZOR ni računal preciznih premijskih
rezerv, zlasti ker je novelizacija celokupnega zava-
rovanja (posebno pokojniškega) že pripravljena.
Pokojniški prispevki, zmanjšani za upravne stro-
ške, so v bilanci izkazani kot »Poslovni višak za
rezervni fond« v znesku 5 milijonov, tako da za-
varovalna panoga ni niti aktivna niti pasivna.

Pokojniški fond uslužbencev SUZOR-a izka-
zuje deficit od 10 milijonov, katerega tolmači SUZOR
kot posledice vračunavanja krajevnih in funkcijskih
doklad v pokojnino, katere se je izvršilo v l. 1930.
in se bo krilo iz tekočih prispevkov za to zavarova-
vanje.

Prispevki v letu 1930. so znašali:

za bolezen	305 milijonov
za nezgodo	71 milijonov
za pokojnino	5 milijonov
za borzo dela	14 milijonov
za Delavsko zbornico	13 milijonov

Skupaj 410 milijonov

Vsota vseh prispevkov od začetka SUZOR-a,
t. j. od 1. julija 1922 do danes znaša že nad 3 mi-
liarde dinarjev. Nad dve milijardi odpade samo na
bolniško zavarovanje.

Borza

Ljubljana, 15. decembra.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali te-
čaji Bruslja, Curliha in Prage neizpremenjeni. -
Učvrstili so se tečaj Londona, New Yorka in ne-
znatno Pariza, dočim so bili slabšeji tečaji Am-
sterdam in Trsta. Promet je bil srednji in je vse
zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2274.74—2281.58, Bru-
selj 783.86—786.22, Curli 1097.85—1101.15, London
190.86—198.36, New York 5612.68—5629.68, Pariz
221.16—221.82, Praga 166.87—167.37, Trst 286.16
do 292.16.

Zagreb. Amsterdam 2274.74—2281.58, Bruselj
783.86—786.22, London 190.86—198.36, Milan 286.16
do 292.16, New York 5612.68—5629.68, Pariz
221.16—221.82, Praga 166.87—167.37, Trst 286.16
do 167.37, Curli 1097.85—1101.15. — Skupni pro-
met brez kompenzacij 6.5 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2274.74—2281.58, Berlin
1348.50—1375.50, Bruselj 783.86—786.22, Curli
1097.85—1101.15, London 190.86—198.36, New York
5612.68—5629.68, Pariz 221.10—221.76, Praga 166.87
do 167.37, Milan 286.16—292.16, Stockholm 1037.50
do 1102.50.

Curli. Belgrad 9.05, Pariz 20.1450, London
7.80, New York 513.37, Bruselj 71.35, Milan 26.25,
Madrid 43.25, Amsterdam 207.15, Berlin 121.80,
Stockholm 99, Oslo 97.50, Kopenhagen 97, Sofija
3.72, Praga 15.20, Varšava 57.55, Atene 6.50, Ca-
rigrad 2.50, Bukarešta 3.07, Helsingfors 8.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12.00.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila slaba,
posebno se je to opazilo za dolarske papirje. Med
domaćimi državnimi papirji se je še najbolj držala
vojna škoda. Promet je bil na zagrebški borzi
slednje: vojna škoda 300 kom., 8% Blerovo po-
svojilo 6000 dol., 7% Blerovo posvojilo 1000 dol. in be-
gluške obveznice 25.000. Na belgrajski borzi tudi
ni bil promet znanen in je bilo zaključeno: vojne
škoda 100 kom., begluške obveznice 60.000. 8%
Blerovega posvojila 1000 dol. in posvojila DHB 1000
dol. Posebno znanen je bil promet v 7% Blerovem
posojilu, katerega je bilo zaključeno 8000 dol.

Premoženje SUZOR-a po odbitku deficitov je
znašalo 31. decembra 1930:

bolniško zavarovanje	64 milijonov
nezgodno zavarovanje (kap. kritje)	257 milijonov
pokojniško zavarovanje (prem. rez.)	13 milijonov
pokojniški fond uslužbencev SUZOR-a	80 milijonov

Skupaj 416 milijonov
Od tega zneska se nahaja pri centrali SUZOR-a
v Zagrebu 227 milijonov, pri krajevnih organih
(OUZD-ih) 33 milijonov in pri dolžnikih (deloda-
jalcih) 155 milijonov. Okrog 150 milijonov ima
SUZOR naloženih v nepremičninah. Bilančna vred-
nost uradnega posloja v Zagrebu znaša 32 milio-
nov in uradnega posloja v Ljubljani 15 milijonov.
Sanatorij Klenovnik je knjižni z 21 milijoni, »Ja-
drane« na Rabu pa samo s 366.000 itd.

Za odpis prispevkov se je uporabilo 32 mi-
lijonov.

Od raznih podrobnih zanimivosti navajamo
samo še, da je bilo v letu 1930, 16 okrožnih uradov
pasivnih. OUZD v Ljubljani je bil po vračunanju
bonifikacij za posredovanje v nezgodni in pokojni-
ški panogi aktiven za 1.800.710.92 Din in Trgovsko-
bolniško društvo v Ljubljani pa aktivno za 205 tisoč
839.88 Din.

Poročilo zaključuje s predlogom za povišanje
bolniških tarifov, o katerih smo že sivočasno po-
ročali, in s predlogom za povišanje nezgodnega ta-
rifa od 6% na 7%, katero naj bi stopilo v veljavo
1. v mesecu, ki sledi datumu odobritve po ministru
socialne politike in narodnega zdravja.

Število zavarovanih delavcev v državi. Po po-
datkih delavskega zavarovanja je bilo v mesecu
oktobru povprečno zavarovanih pri Osrednjem ura-
du za zavarovanje delavcev 620.588 delavcev. V
septembru je znašalo število zavarovanih delavcev
638.665, v oktobru lani pa 652.547. Iz te statistike
je razvidno, da je gospodarska kriza zajela vedno
bolj tudi delavstvo ostalih pokrajin naše države.
V primeri z oktobrom lani je letos število zava-
rovanec manjše za 32.000 oseb, v primeri s sep-
tembrom pa je število zavarovancev padlo za 18.000
oseb. Lani od septembra na oktober ni bilo tako
znatnega padca (torej je znašal padec samo nekaj
nad 2000 oseb, prejšnje leto pa je bil celo ugo-
tovljen prirastek nad 7000 delavcev. S tem je
število zavarovancev letos nižje kot leta 1928, kar
pomeni, da se je naša industrijska proizvodnja re-
ducirala na višino iz leta 1927. Podobno pričajo
tudi podatki za Slovenijo, kjer smo padli po šte-
vilu zavarovanih delavcev na nivo leta 1927.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 57 bl., 7% Bler. pos.
52 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 60 bl.,
vojna škoda ar. in kasa 258—255, 12. 254—256
(254, 255), 1. 1982 250 d., 8% Bler. pos. ar. 52.50
do 53 (51, 51.50, 52), kasa 52.50—53, 7% Bler. pos.
ar. 47—49 (47), kasa 47—49 (51), 7% pos. DHB
48 den., 6% begl. obv. 39.50—40 (39.50).

Belgrad. Narodna banka 5050 bl., 7% inv. pos.
62 bl., agrarji 31 den., vojna škoda 254—257 (255),
6% begl. obv. z. 41.50, 41.25, 41, 8% Bler. pos.
z. 58, 7% Bler. pos. z. 49—49.50, 7% pos. DHB
z. 57.

Dunaj. Don. sav. jadr. 99.50, Wiener Bank-
verein 12.30, Escompteges. 115, Aussiger Chemi-
sche 115.50, Mundus 85, Alpine 12.55, Trboveljska
33.10, Prager Eisen 223.

Žitni trg

Sember. Koruza: bč. nova 59—61, bč. nova,
dec in jan. 63—65, bč. nova, marec, april in maj
77%—80, bč. sušena, železnica 74—76. Vse ostalo
je nespremenjeno. Tendence: mirna. Promet: 103
vagone.

Novi Sad. Pšenica: bč. potiska 90 kg 1%
270 z. Vse ostalo je nespremenjeno. Tendence: ne-
spremenjena. Promet: 22 vagonov.

Budimpešta. Tendence slaba. Promet: srednji.
Pšenica: marec 13.28—13.65, zaklj. 13.28 do
13.30; maj 14.20—14.51, zaklj. 14.19—14.21. Rž:
marec 15.40—15.68, zaklj. 15.38—15.40. Koruza:
maj 15.28—15.66, zaklj. 15.26—15.28.

Chicago (začetni tečaj). Pšenica: marec 55.25,
maj 56.75, julij 55.925, dec. 54.125. Koruza: marec
38.25, maj 39.875, julij 41.625, dec. 34.75. Oves:
maj 26.50, dec. 23.75. Rž: marec 44.50, maj 45.50,
julij 45.50.

Wianipeg (začetni tečaj). Pšenica: maj 63.50,
julij 61.125.

Živina

Dunajski prašičji sejem. Priganitih je bilo 8708
pršutarjev in 4804 speharjev iz Jugoslavije 2553.
Cene: Speharji najboljši 1.55, I. 1.50—1.53, II. 1.42
do 1.47, kmečki prašiči 1.45—1.55, najboljši 1.65,
pršutarji 1.25—1.85, najboljši 1.90. Speharji so se
pencilili za 5 grošev, pršutarji pa za 5—10 grošev.
Živina je bila vsa razprodana. - (Poročilo tvrdke
Edv. Saborsky in Comp., Dunaj.)

Državno prvenstvo

Vse kar je prav. Toda tako zapostavljati naše
nogometne klube in jih uvrščati v tekmovanje s
karloviškimi in banjaluskimi klubi, je že preveč.
Malo veliko si upajo gospodje, ki vodijo šest klub-
ov v državi. Najzanimivejše je, da je s pred-
logom, katerega smo včeraj objavili v ozki zvezi
Jugoslavija, ki je vodila glavno polemiko za čisti
amaterizem v nogometu. Kaj pa pomeni v resnici
skupina teh šestih klubov: Profesionalizem in celo
s podporo kluba, ki vse leto najbolj agitira proti
profesionalizmu. Zgodovina našega nogometa ne
pomeni takega škandala, kakor je predlog za glavno
zbiranje JNZ. kako naj se igra državno prven-
stvo. Ilirija, Primorje in Maribor bodo igrali pri-
hodnje leto tekme za državno prvenstvo v Viktori-
rijo, Železničarji in Jugoslavija iz Zagreba, Grad-
janski iz Karlovca in klubovi iz Banjaluke, ki
ga nihče še ne pozna in mogoče sploh normalnega
igrišča nima. Prišla bi še Slavija in Gradjanski iz
Osijeka, ki prav za prav spadata kot edina kan-
didata v isto vrsto kot naši klubi. Vse tekme bi
končale z velikim deficitom. Ali bodo predlagatelji
tega načina pomagali klubom, ki bodo radi defi-
citu propadli? Najbrže ne. Vsakomur, ki malo
pozna razmere v nogometu pri nas, je takoj jasno,
da naš klub pod takimi pogoji ne morejo tekmo-
vati. Ljubljana je po številu gledalcev nogometnih
tekem na tretjem mestu v državi!

Kakšen namen pa ima prav za prav predlog,
ki so ga napravili sporazumno klubi BSK, Jugo-
slavija, Gradjanski, Concordia, Hašk in Hajduk.
Ti klubi, ki v resnici predstavljajo poseben razred
v državi, hočejo igrati med seboj in ostrigati vso
smetano. To se pravi vse gledalce nogometnih pri-
reditve hočejo privabiti k svojim prireditvam, vse
ostalo naj pa zmigne. Kam bo privedel ta sistem
ako prodre, naše klube: Ako bodo sodelovali, pro-
padejo radi velikega deficiita, s katerim bodo kon-
čale tekme v Karlovcu v Banjaluki in tudi Zagrebu,
oziroma obratno za klube, ki igrajo v Ljubljani.
Ako pa ne sodelujejo pa zopet odpadejo tekme,
ki so ravno letos vzbudile toliko zanimanja. Ino-
zemskih klubov ni mogoče vabiti nedeljo za ne-
deljo, ker je finančni riziko prevelik. Ta ali oni
izhod je za naše klube pogubonosni.

V tej situaciji moramo prašati JNZ. kaj je
z njeno politiko podpiranja nogometa v državi!
Jasno je, da je dolžnost JNZ. preprečiti, da pred-
log, ki so ga skovali omenjeni klubi v nedeljo v
Zagrebu ne pride v poštev, ker bo uničil vse ostale
večje klube. Nogomet v državi pa ravno tako pre-
stavlja Ilirija, Primorje, Sašk itd. kakor onih šest
klubov. Vsak pač po svojih močeh. Toda ne samo
apel na JNZ. to je premalo, naši klubi morajo na-
stopiti složno kot lani in zahtevati, da se morajo
v tekmi za državno prvenstvo udeleževati repre-
zentanti slovenskega nogometa! Zahtevati, ne pro-
siti je treba na glavnem zborovanju. Ako pa ho-
čejo omenjeni klubi tekmovali sami med seboj
potem jih JNZ. ne sme podpirati in izločiti iz
svojih vrst. Ker je JNZ. sprejela več pametnejših
predlogov upamo, da bodo sprejeli kak drug pred-
log s potrebnimi izpremembami. Pameten predlog
je izšel iz Sarajeva. Ta predlog je sprejemljiv in
ga bomo v prihodnji številki obravnavali.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Sreda, 16. decembra: ZAPRAVLJIVEC. Red D.
Četrtek, 17. decembra: Zaprto.

OPERA

Začetek ob 20

Sreda, 16. decembra: VIJOLICA Z MONTMARTRA.
Red B.

Četrtek, 17. decembra: KOSTANA. Slavnostna pred-
stava v splošno rojstnega dne Nj. Vel. Ale-
ksandra I. — Red C.

Petek, 18. decembra: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 16. decembra: Zaprto.

Četrtek, 17. decembra ob 20: KRALJ NA BETAJ-
NOVI. Ab. D. - Slavnostna predstava v pro-
slavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja.

Naše dijaštvo

Stolna akademika kongregacija ima danes
ob 19.45 (brez akademske četrti) v Križankah svoj
prvi sestanek. Akademiki-novinci vlnudno vabljeni.

Tovarišice pevke! Prihodnja pesva vaja žens-
kega APZ bo šele po božičnih počitnicah. Datum
objavimo pravočasno. — Odbor.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Roden-
stock, Voigtlander, Welta, Certo itd
ima vedno v zalogi

Jugoslovanska knjigarna
v Ljubljani Zahtevajte cenik!

CERKVENE ZVONOVE

najcenejše, iz la bron, umetniško izvršene,
izdeluje samo

Ing. J. & K. Bühl, Maribor,
Aleksandrova cesta 35. — Odlitki iz bron,
medenine, aluminija i. t. d. Specialne litine.

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro
obrobjeni, 10 Din, prtički od 1 Din naprej, blazine,
milje etc. — Novi vzorci, čist tisk, dobro blago.

Mateh & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Strukelj.

Vezanje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje,
ažuriranje. — »Breda« žepni robci komad 2 Din.

NAMIZNA JABOLKA

po Din 2.10 se dobe pri

GOSPODARSKI ZVEZI

Praktična božična darila

10% popusta

samo pri: Anton Tkalec, Glavni trg št. 4.
Največja izbira moških in dečjih oblek, zimskih
suknji, zimskega perila, pletenih jopic za gospode
in dame, čevljev vseh vrst, snežnih čevljev, galos,
klobukov, kap, dežnikov, palic, potnih košar in tor-
bic, odej, kravate, rokavic, nogavic, nahrbtnikov itd.

Livarna železa in kovin

dr. z o. z.

Sr. Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano

priporoča cenj. p. n. trgovcem in industrijal-
cem dobavo vsakovrstnih izdelkov iz strojne
ali kmetijske litine po najnižjih konkuren-
nih cenah. — Prevzema v izdelavo vse vrste
odlitos po poslatih modelih, vzorcih ali
skicah. — Komerčni izdelki stalno na zalogi
po najpovoljnejših dobavnih pogojih. — Na-
ročila sprejema direktno in po tvrdki
Emaže, Ljubljana VII, Beljaška ulica št. 4.
Telef. 32-52.

ZAHVALA. Vsem, ki so prisostvo-
vali zadnji zemeljski poti ljubega sina
in vnuka

Alo'za Čamarja

ter obsuli njegovo krsto z mnogobroj-
nim cvetjem, priskrba hvala.

Posebna hvala njegovemu katehetu
č. g. prof. Bogoviču za blage, tolažilne
poslovilne besede ob grobu svojega
učenca ter gg. profesorjem, razredniku
Severju, Hericu, dr. Kotniku in Trdinovi,
ter njegovim tovarišem z realne gimna-
zije. Iskrena hvala tudi dragim tovari-
šem prijateljem za ganljivo petje.

Maribor, dne 13. decembra 1931.

Ivan Čamar.

Dr. Joža Lovrenčič:

Analiziralega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Zasmejali so se stražniki, zasmejala sta se izvid-
nika in tudi Oso se je zasmejal, dasi je bil njegov
smeh posebne vrste in je mogel ujetnik, ki je mrko
gledal, umeti in spoznati, da je prisiljen.

Ujetnik se je začudil, ko je zaslišal domačo be-
sedu. Oso mu je dejal, naj se ga ne boji, pa mu sve-
toval, naj si izmisli kako pretkano laž, ki bi Rimlja-
nom godila, njemu pa naj pove in zaupa vse, odkod
je in kako so ga zajeli.

»Nehaj, naj čujemo, če zna on govoriti! Da imaš
ti jezik, vemo!« so se stražniki zadržali nad Osom, ko
se jim je zdelo, da govori sam predlogo.

»No, govori, zini kaj, drugače spraviš še mene v
zadregole!« je opozoril Oso nesrečnega rojaka in se
delal hudega in nepočakanega.

Ujetnik je spregovoril. Povedal je Oso, da ga je
kralj poslal z Medejskega gradišča, kjer tabori. Da bi
sporočil Epulu, naj bi prišel k njemu, ker Ena, ki je
prišla, da ju obišče, ga težko pričakuje. In še je za-
vzdihnil in povedal, kako so ga zateli, preden je mo-
gel sporočiti kraljevo vest.

»He, čuden čarovnik si, Oso! Hitro si mu razvezal
jezik, nič ne bo potreba naše umetnosti, da bi mu raz-
klepalni usta! Zdaj mu le povej, da je dovolj, nam pa
razporedi, kaj ti je lajale!« je zaklical eden izmed straž-
nikov, ko je kraljevi sel še govoril, in Oso mu je z
roko zamahnil, naj neha.

»Kaj je govoril? Povedal mi je, da je žejen, ker
od jutra ni več zmogel ustnie. Tam gori izmed onih
visokih gora je prijezdil, da bi obvestil svojega
kralja, da so se zbrali vsi gorski prebivalci, ki so
pravi orjaki, in gredo s svojim groznim orožjem v
pomoč!« se je lagal Oso, se delal prestrašenega, ka-
kor da se boji za rimsko vojsko in svojega gospoda,
bil pa neznansko zadovoljen, ko je videl, da so straž-
niki z izvidnikom vred vsi iz sebe.

»Hitro, hitro k centurionu in mu povej to no-
vice!« Poslali bo moral slo za Kvinkijem, da ga oni
orjaki ne presenetijo!« so silili stražniki v Osa in oba
izvidnika in odpeljati so morali ujetnika.

Med potjo je Oso povedal kraljevemu slu, kako
se je nalogal, ter menil, da bo s svojo lažjo mogoče
celo rešil Karne kake nezgode, ako pošlje centurio
za vojsko, ki je udarila proti severu, vest o neznan-
ski karnski sili, katera se vali z gor.

»Belen daj, da bi bilo tako, kakor upaš, in vesel
bom, da so me zajeli, ker sicer ne vem, ali bi vzdržali
naši na Medejskem gradišču, ako bi ga obkolili in
napadli. Premalo je naših,« je zaskrbelo ujetnika, ko
je slišal o vojski, ki je krenila ob Natisi navzgor.

Pred centurionom je Oso ponovil svoj izmišljo-
tino in videl je, da ga je prav tako vznemirila kakor
stražo pred vrati. Niti ni pomišljal, dal je poklicati
konjenika, ki je bil pripravljen za sleherni slučaj,
ako bi bilo potrebno javiti kam kako vest, in moral
je pri priti za vojsko, da sporoči Kvinkiju Osovo
novico...

Dirjal je, dirjal rimski sel in s spenjenim ko-
njem je dohitel legijo. Lucius Quintus je je poslušal
in ni napravil in odredil drugega, nego da je poslal
nekaj izvidnikov, ki naj bi preiskali ozemlje kolikor

mogoče daleč proti severu in se hitro vrnili, ako bi
opazili, da se res bliža odkod kaka močna sovražna
vojska. Sam pa je s svojo legijo nemoteno nadaljeval
pot in v času tretje nočne straže je obstal pred Medejs-
kim gradiščem, ga obkolil in navalil so nanj z vseh
strani. Tiho, kakor jim je zapovedal Quintus, so se
vzpenjali v reber in bilo je, ko da iščejo nočne sence,
ki čutijo bližajočo se zarjo, kam bi se zatekle in skrite.
Pa so prišli do nizkega obzidja, se vzpeli in pogladi
čezenj, pomorili presenečeno stražo pri vratih, jih
odprli in niso se mogli več premagati: zatulili so ka-
kor volje, da je odjeknilo v somrak grozno in strašno.
Karni so se vzdramili. Napada niso pričakovali in
zato so zbegano gledali, kaj se godi. Ko so videli, da
rinejo Rimljani od vseh strani v gradišče, da so ga že
napolnili, da je ni poti, kjer se ne bi trii, so zagnali
tudi oni divji krik in vik, obupno zgrabili za orožje
in klali na desno in levo ne meneč se za svoje življe-
nje, samo da bi oteli kralja, ki se je boril sredi njih,
in njegovo hčer. Zaman. Pred dvorcem, kamor so jih
potisnili Rimljani, so izkrcavali in padel je sivi kralj
Prono, zadet v srce, branec do zadnjega diha svobodo
svoje zemlje in najdražje svoje — Eno.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta na 1-30 Din ali vsaka beseda 50 din. Najmanjši oglaševanje 5 lin. Oglaševanje večkratno se računa po višini. Za odgovor odgovorjamo. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Fant

vajen vseh kmečkih del, išče mesto hlapca. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.685.

Zobotehnik-asistent

s sedemletno prakso v ordinaciji — išče mesto. Sposoben voditi samostojno atelje. — Ponudbe prositi pod »Plača 2500« št. 14.684 na upravo »Slovenca«.

Službodobe

Gospodično

inteligentno, iz boljše hiše, iščem k 8 letnemu fantu za popoldne. Poblizje se izve pri Občalnicah »Ilirija« v Ljubljani.

Kontoristinja

z možna knjigovodstva, korespondence, stenografije, stroje pisja in vseh ostalih pisarniških poslov, z znanjem nemščine, dobi takoj mesto pri Šterk Jurij, Vinica, trg. z mešanin blagom. — Hnana in stanovanje v hiši. V ponudbi navesti dosedanja službovanja in točne plačilne zahteve.

Strežnica

ki je že stregla bolnikom, se sprejme k bolnici. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.686.

Zastopstvo

z izključno pravico samoprodaje našega kemičnega izdelka za britje brez mila, brez britve in brez aparata oddamo za vse banovine (razen dunavške). Vpoštev pridejo drogerije in trgovci, ki so vpeljani pri lekarnarjih, drogerijah, kozmetičnih poslovalnicah in trgovinah sploh in razpolagajo z zneskom 5 do 15.000 Din za prevzem potrebne zaloge blaga. Pismene ponudbe naj se pošiljajo na naslov »Rasofix«, založba in prodajni zavod za kraljevino Jugoslavijo, Zagreb, Radišna ul. št. 13.

Denar

Iščem

večjo hipoteko - posojilo, vključno na prvo mesto. Sprejem tudi vloge od ljubljanskih bank. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod zn. »Dobre obresti« št. 14.483.

Pouk

Čamernikova šolerska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoni. Pišite ponil!

Šivilje in krojači

Od 3.—23. januarja 1932 priredim damski in moški prirojevalni tečaj. Poučeval bom po najmodernejši metodi. Priglasitve sprejemam do 1. januarja 1932. Natančnejša pojasnila daje lastnik konces. strok. šole Teodor Kunc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, II. n. Krojni vzorci se izvršujejo po meri.

Objave

Svarim

vsakega mojemu sinu Hinkotu Humerju dati denar ali vrednosti na moje ali njegovo ime, ker jaz nisem plačnica za nikake njegove dolgov. Marija Humer, trgovka, Poljsnik.

Stanovanja

Sostanovalec

se sprejme v lepo sobo. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 14.601.

Opremljena soba

kletna, lepa, se odda. — Vprašati: Friskovec št. 6.

Velika soba

za dve osebi, z elektriko, se odda takoj ali pozneje. Resljeva cesta 26, I. nad.

Soba

lepo opremljena, z elektriko in parketom, se odda s 1. januarjem. A. Tepež, Dvofakova ul. 3/III (nasproti Gospod. zveze).

Opremljena soba

se odda za 250 Din. Vhod s stopnic. Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 14.690.

Vnajem

Vila z vrtom

enodružinska, komfortno zidana, ob Stadionu, se odda takoj ali tudi februarja. Stiri sobe, plin v kuhinji in kopalnici. Mesecna najemnina 1200 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Stadion« št. 14.522.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6 II. nadst.

Srebrne krone

stare zlate in srebre kupuje RAFINERIJA DRAGH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Vino

Zlahtnih trt, črno in belo, staro, novo, kupite po dnevnih cenah, 60 litrov in več. Dobava takojšnja. Naročila, vzorci: Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Najboljši nakup za zimo

nogavice in rokavice, pletenine in puloverje, robce, kravate, srajce, čipke in vezene, volne, D. M. C. prejice, torbice, aktovke, dežnikov, potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike

Na malo Na veliko

samo pri

Jos. Petelinc, Ljubljana za vodo

Posrestva

Veliki prostori

220 m² svetli, suhi, električna razsvetljava, vhod iz ceste in dvorišča, v centru, se oddajo, event. tudi polovico. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.611.

Parcela

650 m², ogelna, ob Bohoričevi ulici, ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.677.

Glasba

Pianine

DALIBOR (CSR) na obroke po Din 40.— jedino le pri tvrdki Alfonz Breznik Aleksandrova 7 Ljubljana

Prodamo

Moško suknjo

črno, dobro ohranjeno, za srednje visoko postavo, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.650

Puhasto perje

čisto, čehano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razposiljam po poštne povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja

Brivci, pozor!

Večjo količino esence za kolinsko vodo in lotion poceni prodam. Polane, Kopitarjeva 1.

Telefunken radio

štiricevni, najboljše znamke, komplet, z vsem priborom, odlično, samo radi denarne zadrege za 1900 Din prodava V. J. Cegleše, Tržič.

Šivalni stroj

rabljen, dobro ohranjen, poceni napredaj. A. Pavšek, Ljubljana, Rimska cesta 20, dvorišče.

Zelo ugodno!

Žepne robce, nogavice in rokavice, svilene prtičke, srajce in kombineže prodaja za Božič Commerce d. d., Tavčarjeva ulica 2, I. nadstropje.

Obrt

Fr. Ševčik, Ljubljana

Zidovska ul. 8. - Orožje, municija, vse lovske potrebščine po znižanih cenah. Naivečja izbira. Zahteva cenike!

Lanene tropine

in drugi krmila nudi na cenah Veterinarstva in moka. A. VOLK, LJUBLJANA Rostova cesta 24

Nogavice

rokavice, volna in bombaž nacejene in v veliki izbiri pri

KARL PHELOG LJUBLJANA, Zidovska ulica in Stari trg

Alotz Grebenc

nakup in prodaja vroč Ljubljana Dunajska cesta št. 36

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32.

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte pojasnila.

Namizna jabolka

prvovrstna, razposiljam po najnižji ceni. — Peter Setina Radeče — Zidani most

IZRABITE PRILIKO OD MIKLAVŽA DO BOŽIČA

DIN 150-120-
DIN 130-104-
DIN 110-88-

TIVAR OBLEKE ZA VAŠE OTROKE

Ako naročite

Teichertov stroj

dobiš orodje po tovarniški ceni brez carine. Glavno zastopstvo: Gledališka ulica

GRESITE MNOGO ako ne čitate redno SLOVENCA

Smuč, vezalke

za smučarje, nahrbtnike, torbice, kovčke, preobleke po želji izdeluje in ima v zalogi I. Karlo, torbar, Maribor, Kopališka št. 2 (Scherbaumov paviljon).

Telefon 2059

Premog suha drva Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Plašče

za zdravilne, laborante, brivce itd., topiče za natakarije, peke, mesarje, kuharje in sorodne obrti izdeluje po meri najboljši C. J. Hamann, Ljubljana, Mestni trg 8.

Srčna želja Vaše rodbine je

da dobi za božične praznike ali novo leto dober

radio aparat

Nudimo za to priliko najmodernejše radio aparate, svetovno znanih tovarn.

3 cevni radio aparat na baterije z zvočnikom, akumulatorjem, anodno baterijo itd. za božično ceno 1500 Din.

Velika izbira radio aparatov vdelanih v zvočniku od 1600 Din dalje.

Oglasite se v naši specialni radio trgovini

Jugošport, Ljubljana, Dalmatinova 13

Javna zahvala.

Podpisani sem prejel točno in kulantno izplačilo cele mi pripadajoče podpore po smrti g. Karla Pošč 12 Sp. Portiča od Podporne sekcije Kmetijske ek-portne zadruge r. z. o. z. v Mariboru in sicer kljub po moji lastni krivdi nastali pomoti v prijavi in kljub kratkemu trajanju članstva.

Iz tega razloga si kljubem za svojo dolžnost priporočati vsakomur vstop v članstvo te socialne inštitucije.

Sr. Trojica v Slov. gorah, dne 9. decembra 1931.

Golob Janez.

ZAHVALA. Za premožne izkaze sočutja, ki smo jih prejeli ob izgubi naše nepozabne hčerke in sestrice

CVETKE

se tem potem vsem najiskrenejše zahvaljujem. Posebno pa se zahvaljujem prečastiti duhovščini, gospodu katehetu za ganljiv govor ob odprtem grobu, gospe šolski voditeljici, gospodični razrednici, součenkam, Marijinemu vrtcu in součenci, ki se je v imenu Marijinega vrtca poslovila od Cvetke. Nadalje se zahvaljujem darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so našo ljubljeno spremili na njeni zadnji poti.

Kranj-Gor. Sava, dne 15. decembra 1931.

Zalujocha rodbina BERNIKOVA.

Vsemogočni je poklical v boljše življenje našo nadvse ljubljeno mater, staro mater in laščo, gospo

ANO MAYR roj. ILLK

dne 15. l. m. ob 5. uri zjutraj v 70. letu starosti, prevideno s tolažili sv. vere.

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 17. l. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na lukajšnje pokopališče. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi v Kranju.

Vse, ki so poznali blago pokojnico, prosimo, da jo ohranijo v najlepšem spominu.

V Kranju, dne 15. decembra 1931.

Žalujocha rodbine

Mayr, Pernuš, Holchaker, Hladnik in ostali sorodniki.